

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**1 Ocak – 31 Aralık 2016 hesap dönemine ait
konsolide finansal tablolar ve
bağımsız denetim raporu**

KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR HAKKINDA BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Türkiye Petrol Rafinerileri Anonim Şirketi
Yönetim Kurulu'na:

Finansal Tablolara İlişkin Rapor

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Tüpraş" ya da "Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan konsolide finansal durum tablosu, aynı tarihte sona eren yıla ait konsolide kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynak değişim tablosu, konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarını özetleyen dipnotlar ve diğer açıklayıcı notlardan oluşan ilişikteki finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Grup Yönetiminin Finansal Tablolara İlişkin Sorumluluğu

Grup yönetimi bu konsolide finansal tabloların Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartları'na uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun olarak sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyen finansal tabloların hazırlanmasını sağlamak için gerekli gördüğü iç kontrollerden sorumludur.

Bağımsız Denetçinin Sorumluluğu

Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu konsolide finansal tablolar hakkında görüş vermektir. Yaptığımız bağımsız denetim, Sermaye Piyasası Kurulu'nca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına ve KGK tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartları'nın bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar, etik hükümlere uygunluk sağlanmasını ve bağımsız denetimin, finansal tabloların önemli yanlışlık içerip içermediğine dair makul güvence elde etmek üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Bağımsız denetim, finansal tablolardaki tutar ve açıklamalar hakkında denetim kanıtı elde etmek amacıyla denetim prosedürlerinin uygulanmasını içerir. Bu prosedürlerin seçimi, finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" risklerinin değerlendirilmesi de dâhil, bağımsız denetçinin mesleki muhakemesine dayanır. Bağımsız denetçi risk değerlendirmelerini yaparken, şartlara uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla, işletmenin finansal tablolarının hazırlanması ve gerçeğe uygun sunumuyla ilgili iç kontrolü değerlendirir, ancak bu değerlendirme, işletmenin iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş verme amacı taşımaz. Bağımsız denetim, bir bütün olarak finansal tabloların sunumunun değerlendirilmesinin yanı sıra, işletme yönetimi tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğunun ve yapılan muhasebe tahminlerinin makul olup olmadığının değerlendirilmesini de içerir.

Bağımsız denetim sırasında temin ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüş

Görüşümüze göre, ilişikteki konsolide finansal tablolar Grup'un 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait finansal performansını ve nakit akışlarını, Türkiye Muhasebe Standartları'na uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

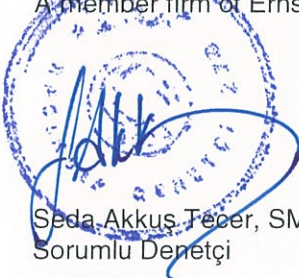
Diğer Husus

Dipnot 2.2.1'de detaylı olarak açıklandığı üzere 13 Şubat 2017'de onaylanarak yayınlanmış olan 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ilişkin finansal tablolar, nakit akış tablosunda gerçekleştirilen sınıflandırma düzeltmesi sonrasında tekrar yayınlanmıştır.

Mevzuattan Kaynaklanan Diğer Yükümlülüklerle İlişkin Rapor

- 1) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 398'inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca düzenlenen Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporu 13 Şubat 2017 tarihinde Grup'un Yönetim Kurulu'na sunulmuştur.
- 2) TTK'nın 402'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Şirket'in 1 Ocak – 31 Aralık 2016 hesap döneminde defter tutma düzeninin, finansal tabloların, kanun ile Şirket esas sözleşmesinin finansal raporlamaya ilişkin hükümlerine uygun olmadığına dair önemli bir hususa rastlanmamıştır.
- 3) TTK'nın 402'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Yönetim Kurulu tarafımıza denetim kapsamında istenen açıklamaları yapmış ve talep edilen belgeleri vermiştir.

Güney Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Anonim Şirketi
A member firm of Ernst & Young Global Limited

Seda Akkus Tezer, SMMM
Sorumlu Denetçi

2 Ağustos 2017
İstanbul, Türkiye

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

1 Ocak-31 Aralık 2016 hesap dönemine ait konsolide finansal tablolar

İçindekiler

	<u>Sayfa</u>
Konsolide finansal durum tablosu	1
Konsolide kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu	2
Konsolide özkaynak değişim tablosu	3
Konsolide nakit akış tablosu	4
Konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar	5 - 71
Not 1 Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu	5-6
Not 2 Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar	7-27
Not 3 İşletme birleşmeleri	27
Not 4 Nakit ve nakit benzerleri	28
Not 5 Borçlanmalar	29-32
Not 6 Ticari alacaklar ve borçlar	32-34
Not 7 Diğer alacaklar	34
Not 8 Stoklar	34-35
Not 9 Finansal yatırımlar	35
Not 10 Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar	35-37
Not 11 Yatırım amaçlı gayrimenkuller	37
Not 12 Maddi duran varlıklar	38-39
Not 13 Maddi olmayan duran varlıklar	39
Not 14 Peşin ödenmiş giderler	40
Not 15 Diğer varlıklar ve yükümlülükler	40-42
Not 16 Ertelenmiş gelirler	42
Not 17 Karşılıklar	43-46
Not 18 Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	46
Not 19 Diğer borçlar	46
Not 20 Türev araçlar	47-48
Not 21 Devlet teşvik ve yardımları	48-49
Not 22 Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler	50-51
Not 23 Özkaynaklar	52-53
Not 24 Hasılat ve satışların maliyeti	54
Not 25 Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri	55
Not 26 Esas faaliyetlerden diğer gelirler/(giderler)	56
Not 27 Yatırım faaliyetlerinden gelirler/(giderler)	56
Not 28 Finansman gelirleri/(giderleri)	57
Not 29 Vergi varlık ve yükümlülükleri	57-59
Not 30 Pay başına kazanç	59
Not 31 İlişkili taraf açıklamaları	59-62
Not 32 Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi	62-71
Not 33 Bilanço tarihinden sonraki olaylar	71

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihi itibariyle konsolide finansal durum tablosu (Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Varlıklar	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş	Bağımsız denetimden geçmiş
		31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Dönen varlıklar		13.667.060	8.742.285
Nakit ve nakit benzerleri	4	6.050.721	3.027.546
Ticari alacaklar	6	3.180.282	2.539.832
İlişkili taraflardan ticari alacaklar	6, 31	751.824	658.673
İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar		2.428.458	1.881.159
Diğer alacaklar	7	25.626	25.815
İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar		25.626	25.815
Türev araçlar	20	34.731	18.845
Stoklar	8	3.608.439	2.102.161
Peşin ödenmiş giderler	14	97.903	107.775
Cari dönem vergisiyle ilgili varlıklar	29	95.928	4.317
Diğer dönen varlıklar	15	573.430	915.994
Duran varlıklar		17.551.120	16.727.831
Finansal yatırımlar	9	4.000	4.000
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar	10	923.994	762.217
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	11	4.621	4.621
Maddi duran varlıklar	12	11.741.476	11.479.744
Maddi olmayan duran varlıklar	13	55.106	59.409
Diğer maddi olmayan duran varlıklar		55.106	59.409
Türev araçlar	20	368.882	250.027
Peşin ödenmiş giderler	14	238.352	179.695
Ertelenmiş vergi varlığı	29	3.227.031	3.202.503
Diğer duran varlıklar	15	987.658	785.615
Toplam varlıklar		31.218.180	25.470.116
Kaynaklar			
Kısa vadeli yükümlülükler		12.660.262	8.828.240
Kısa vadeli borçlanmalar	5	385.524	94.023
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları	5	1.572.434	1.777.358
Ticari borçlar	6	6.987.843	3.860.567
İlişkili taraflara ticari borçlar	6, 31	88.017	62.804
İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar		6.899.826	3.797.763
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	18	92.442	70.129
Diğer borçlar	19	27.953	31.757
İlişkili taraflara diğer borçlar	19, 31	18.546	17.469
İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar		9.407	14.288
Türev araçlar	20	29.454	40.379
Ertelenmiş gelirler	16	15.417	23.111
Dönem karı vergi yükümlülüğü	29	141.217	133.346
Kısa vadeli karşılıklar	17	65.056	70.604
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar		13.571	7.952
Diğer kısa vadeli karşılıklar		51.485	62.652
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	15	3.342.922	2.726.966
Uzun vadeli yükümlülükler		10.390.885	8.273.427
Uzun vadeli borçlanmalar	5	10.176.307	8.048.039
Uzun vadeli karşılıklar	17	207.415	193.973
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar		207.415	193.973
Ertelenmiş gelirler	16	3.992	2.560
Türev araçlar	20	1.782	27.244
Diğer uzun vadeli yükümlülükler	15	1.389	1.611
Toplam yükümlülükler		23.051.147	17.101.667
Özkaynaklar		8.167.033	8.368.449
Ödenmiş sermaye	23	250.419	250.419
Sermaye düzeltme farkları	23	1.344.243	1.344.243
Paylara ilişkin primler (iskontolar)		172	172
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		(7.986)	(3.622)
Yeniden değerlendirme ve ölçüm kazançları (kayıpları)		(7.986)	(3.622)
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)		(7.986)	(3.622)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		(986.870)	(410.631)
Yabancı para çevrim farkları		23.192	17.556
Riskten korunma kazançları (kayıpları)		(1.132.725)	(510.448)
Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)		(1.132.725)	(510.448)
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kar/zararda sınıflandırılacak paylar		122.663	82.261
Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	23	331.337	163.401
Geçmiş yıllar karları veya zararları		5.363.804	4.410.959
Net dönem karı veya zararı		1.793.267	2.550.168
Ana ortaklığa ait özkaynaklar		8.088.386	8.305.109
Kontrol gücü olmayan paylar		78.647	63.340
Toplam kaynaklar		31.218.180	25.470.116

31 Aralık 2016 tarihi ve bu tarihte sona eren hesap dönemi itibariyle hazırlanan konsolide finansal tablolar, yayınlanmak üzere 2 Ağustos 2017 tarihli yönetim kurulu toplantısında onaylanmıştır.

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu**
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

		Bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2016	Bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2015
	Notlar		
Hasılat	24	34.854.851	36.893.328
Satışların maliyeti	24	(31.205.624)	(32.766.949)
Brüt kar (zarar)		3.649.227	4.126.379
Genel yönetim giderleri	25	(748.280)	(661.458)
Pazarlama giderleri	25	(221.602)	(192.855)
Araştırma ve geliştirme giderleri	25	(25.565)	(22.764)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	26	184.751	142.681
Esas faaliyetlerden diğer giderler	26	(481.242)	(640.215)
Esas faaliyet karı (zararı)		2.357.289	2.751.768
Yatırım faaliyetlerinden gelirler	27	161	2.560
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların karlarından (zararlarından) paylar	10	158.750	70.080
Finansman geliri (gideri) öncesi faaliyet karı (zararı)		2.516.200	2.824.408
Finansman gelirleri	28	1.173.872	862.715
Finansman giderleri	28	(1.746.050)	(1.461.751)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı (zararı)		1.944.022	2.225.372
Sürdürülen faaliyetler vergi (gideri) geliri		(131.232)	338.555
Dönem vergi (gideri) geliri		(91.633)	(133.346)
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri	29	(39.599)	471.901
Sürdürülen faaliyetler dönem karı (zararı)		1.812.790	2.563.927
Diğer kapsamlı gelirler:			
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar		(4.433)	7.632
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazanç/(kayıpları)		(5.260)	9.414
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler		827	(1.782)
-Ertelenmiş vergi geliri/(gideri)		827	(1.782)
Kar veya zarar olarak yeniden sınıflandırılacaklar		(580.386)	(476.853)
Yabancı para çevrim farkları		5.636	5.498
Nakit akış riskinden korunmaya ilişkin diğer kapsamlı gelir (gider)		(777.964)	(637.390)
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kar veya zararda sınıflandırılacak paylar		40.402	28.005
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler		151.540	127.034
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri		151.540	127.034
Diğer kapsamlı gelir (gider)		(584.819)	(469.221)
Toplam kapsamlı gelir (gider)		1.227.971	2.094.706
Dönem karının (zararının) dağılımı:			
Kontrol gücü olmayan paylar		19.523	13.759
Ana ortaklık payları		1.793.267	2.550.168
Toplam kapsamlı gelirin dağılımı			
Kontrol gücü olmayan paylar		15.307	13.472
Ana ortaklık payları		1.212.664	2.081.234
Sürdürülen faaliyetlerden pay başına kazanç (zarar)			
Nominal değeri 1 kr. olan pay başına kazanç (kr.)	30	7,16	10,18

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide özkaynak değişim tablosu
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)			Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)			Birikmiş karlar						
	Yeniden değerlendirme ve ölçüm kazançları (kayıpları)			Riskten korunma kazançları (kayıpları)			Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kar/zararda sınıflandırılacak paylar	Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	Geçmiş yıllar karları veya zararları	Net dönem karı veya zararı	Ana ortaklığa ait özkaynaklar	Kontrol gücü olmayan paylar	Özkaynaklar
	Ödenmiş sermaye	Sermaye düzeltme farkları	Paylara ilişkin primler (iskontolar)	Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)	Yabancı para çevrim farkları							
Bağımsız denetimden geçmiş													
1 Ocak 2015	250.419	1.344.243	172	(11.186)	(447)	12.058	54.256	163.401	2.884.837	1.458.963	6.156.716	55.914	6.212.630
Geçmiş yıllara ilişkin düzeltmelerin etkileri													
Transferler	-	-	-	-	-	-	-	-	67.159	-	67.159	-	67.159
Kar payları	-	-	-	-	-	-	-	-	1.458.963	(1.458.963)	-	-	-
- Net dönem karı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(6.046)	(6.046)
- Diğer kapsamlı gelir	-	-	-	7.564	(510.001)	5.498	28.005	-	-	2.550.168	2.550.168	(468.934)	2.563.927
Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	7.564	(510.001)	5.498	28.005	-	-	2.550.168	2.081.234	13.472	(469.221)
31 Aralık 2015	250.419	1.344.243	172	(3.622)	(510.448)	17.556	82.261	163.401	4.410.959	2.550.168	8.305.109	63.340	8.368.449
Bağımsız denetimden geçmiş													
1 Ocak 2016	250.419	1.344.243	172	(3.622)	(510.448)	17.556	82.261	163.401	4.410.959	2.550.168	8.305.109	63.340	8.368.449
Geçmiş yıllara ilişkin düzeltmelerin etkileri													
Transferler	-	-	-	-	-	-	-	-	198.338	-	198.338	-	198.338
Kar payları	-	-	-	-	-	-	-	167.936	2.382.232	(2.550.168)	-	-	-
- Net dönem karı	-	-	-	-	-	-	-	-	(1.627.725)	-	(1.627.725)	-	(1.627.725)
- Diğer kapsamlı gelir	-	-	-	(4.364)	(622.277)	5.636	40.402	-	-	1.793.267	1.793.267	19.523	1.812.790
Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	(4.364)	(622.277)	5.636	40.402	-	-	1.793.267	1.212.664	15.307	(584.819)
31 Aralık 2016	250.419	1.344.243	172	(7.986)	(1.132.725)	23.192	122.663	331.337	5.363.804	1.793.267	8.088.386	78.647	8.167.033

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide nakit akış tablosu**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

		Bağımsız denetimden geçmiş	
		Yeniden düzenlenmiş (Not 2.2.1)	
	Notlar	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
İşletme faaliyetlerinden nakit akışları		4.705.447	(294.387)
Dönem karı (zararı)		1.812.790	2.563.927
Dönem net karı (zararı) mutabakatı ile ilgili düzeltmeler		1.114.178	1.100.744
Amortisman ve itfa giderleri ile ilgili düzeltmeler	12, 13	541.003	486.013
Değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler		(102.114)	11.910
Stok değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler	8	(102.114)	11.910
Karşılıklar ile ilgili düzeltmeler	17	57.558	83.933
Faiz (gelirleri) ve giderleri ile ilgili düzeltmeler	28	388.846	348.864
Gerçekleşmemiş yabancı para çevirim farkları ile ilgili düzeltmeler		(709.477)	(419.633)
Gerçeğe uygun değer kayıpları (kazançları) ile ilgili düzeltmeler		(2.179)	69.121
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların dağıtılmamış karları ile ilgili düzeltmeler	10	(158.750)	(70.080)
Vergi gideri (geliri) ile ilgili düzeltmeler		131.232	(338.555)
Duran varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanan kayıplar (kazançlar) ile ilgili düzeltmeler	27	(161)	(2.560)
Yatırım ya da finansman faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarına neden olan diğer kalemlere ilişkin düzeltmeler	28	976.068	924.395
Kar (zarar) mutabakatı ile ilgili diğer düzeltmeler		(7.848)	7.336
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler		1.723.058	(3.855.384)
Ticari alacaklardaki azalış (artış) ile ilgili düzeltmeler		(638.101)	(2.377.053)
Faaliyetlerle ilgili diğer alacaklardaki azalış (artış) ile ilgili düzeltmeler		177.405	(631.994)
Stoklardaki azalışlar (artışlar) ile ilgili düzeltmeler		(1.404.164)	256.463
Ticari borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler		3.136.433	(1.730.771)
Faaliyetlerle ilgili diğer borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler		451.485	627.971
Faaliyetlerden elde edilen nakit akışları		4.650.026	(190.713)
Vergi iadeleri (ödemeleri)		(136.717)	(8.229)
Diğer nakit girişleri (çıkışları)		192.138	(95.445)
Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları		(841.751)	(888.504)
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların satışından kaynaklanan nakit girişleri		1.650	2.962
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların alımından kaynaklanan nakit çıkışları		(885.401)	(961.466)
Alınan temettüler	10	42.000	70.000
Finansman faaliyetlerinden nakit akışları		(1.749.939)	(248.980)
Borçlanmadan kaynaklanan nakit girişleri		36.558.822	19.364.889
Borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları		(36.280.598)	(19.327.766)
Ödenen temettüler		(1.627.725)	(6.046)
Ödenen faiz		(698.377)	(469.566)
Alınan faiz		297.939	189.509
Yabancı para çevrim farklarının etkisinden önce nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)		2.113.757	(1.431.871)
Yabancı para çevrim farklarının nakit ve nakit benzerleri üzerindeki etkisi		709.477	419.633
Nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)		2.823.234	(1.012.238)
Dönem başı nakit ve nakit benzerleri	4	2.199.168	3.211.406
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri	4	5.022.402	2.199.168

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

1. Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Tüpraş" veya "Şirket") 16 Kasım 1983 tarihinde kurulmuştur. Şirket'in ana faaliyet konuları aşağıdaki gibidir:

- Ham petrol tedarik ve rafine etmek, gerektiğinde petrol ürünlerini ithal ve ihraç etmek ve bu maksatla yurt içinde ve dışında petrol rafinerileri kurmak ve işletmek,
- Petrokimya sanayi ve ilgili diğer sanayi alanında fabrikalar, tesisler kurmak ve işletmek,
- Petrokimyasal maddeler ve ilgili diğer maddelerin elde edilmesi için gerekli hammaddeler, yardımcı maddeler, malzeme ve kimyasal maddeleri tedarik ederek işlemek veya bu maddeleri üretmek ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Üretim faaliyetinin her aşamasında elde edilecek ürünleri ambalajlamak ve bunun için ambalaj endüstrisi kurmak, atık, yan ürün ve standart dışı maddeleri değerlendirmek ve/veya satmak, değerlendirme olanağı bulunmayan maddelerin yok edilmesi için gerekli tesisleri kurmak ve işletmek,
- Yasa ve yönetmelikler çerçevesinde, her türlü enerji ve enerji ile ilgili sanayi alanında santraller, tesisler kurmak ve işletmek. Bunun için gerekli her türlü ekipman, malzeme ve kimyevi maddeyi tedarik ederek kullanmak ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Her türlü petrol ürünleri, LPG ve doğalgazın yurtiçi, yurtdışı toptan ve perakende alımı, satımı, ithali, ihracı, depolanması, pazarlanması ve dağıtımını yapmak, yaptırmak, bu amaç ve konularda kısmen ya da tamamen faaliyet göstermek üzere diğer gerçek ve tüzel kişilerle dağıtım ve pazarlama şirketi veya benzeri diğer ortaklıklar kurmak veya mevcut ortaklıkların hisse senetlerini ve hisseyi temsil eden evraklarını temellük etmek, gerektiğinde satmak, iştirak paylarını almak veya devretmektir.

Tüpraş ve bağlı ortaklıklarının (topluca "Grup" olarak adlandırılacaktır) temel faaliyetlerinin önemli bölümü Türkiye'de olup, Grup'un faaliyetleri rafinaj sektörü altında toplanmıştır.

Şirket, Sermaye Piyasası Kurulu'na ("SPK") kayıtlıdır ve hisseleri 1991 yılından beri Borsa İstanbul A.Ş.'de ("BİST") (eski adıyla İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda (İMKB)) işlem görmektedir. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla, Şirket'in BİST'e kayıtlı %49 oranında hissesi mevcuttur. Aynı tarih itibarıyla Şirket'in hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir (Not 23):

	%
Enerji Yatırımları A.Ş.	51,00
Halka açık kısım	49,00
	100,00

Şirket ana ortağı; Koç Holding A.Ş., Koç Ailesi ve Koç Ailesi tarafından sahip olunan şirketler tarafından kontrol edilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

1. Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu (devamı)

Tüpraş'ın konsolidasyon kapsamındaki bağlı ortaklık ve müşterek yönetime tabi ortaklıkları ve faaliyet konuları aşağıda belirtilmiştir:

Bağlı Ortaklık	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
Ditaş Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. ("Ditaş")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Üsküdar Tankercilik A.Ş. ("Üsküdar")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
T Damla Denizcilik A.Ş. ("Damla")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Kadıköy Tankercilik A.Ş. ("Kadıköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Beykoz Tankercilik A.Ş. ("Beykoz")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Sarıyer Tankercilik A.Ş. ("Sarıyer")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Kartal Tankercilik A.Ş. ("Kartal")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Maltepe Tankercilik A.Ş. ("Maltepe")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Salacak Tankercilik A.Ş. ("Salacak")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Karşıyaka Tankercilik A.Ş. ("Karşıyaka")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Bakırköy Tankercilik A.Ş. ("Bakırköy") (**)	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Karaköy Tankercilik A.Ş. ("Karaköy") (**)	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Çengelköy Tankercilik A.Ş. ("Çengelköy") (**)	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Pendik Tankercilik A.Ş. ("Pendik") (**)	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Tuzla Tankercilik A.Ş. ("Tuzla") (**)	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Körfez Hava Ulaştırma A.Ş. ("Körfez") (*)	Türkiye	Hava taşımacılığı ve ulaştırma

(*) Körfez, Grup'un 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tabloları açısından önemlilik teşkil etmemesi nedeniyle konsolidasyon kapsamına alınmayarak satılmaya hazır finansal varlık olarak muhasebeleştirilmiştir. Körfez'in 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla aktif toplamı 6.086 bin TL ve net dönem zararı 1.887 bin TL'dir.

(**) Grup'un bağlı ortaklıklarından Bakırköy, Karaköy ve Çengelköy Ocak 2016'da; Pendik ve Tuzla Temmuz 2016'da kurulmuş olup; 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda konsolidasyon kapsamına alınmıştır.

Müşterek yönetime tabi ortaklık	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
OPET Petrolcülük A.Ş. ("Opet")	Türkiye	Petrol ürünleri perakende satışı
THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş.	Türkiye	Jet yakıtı ikmal hizmeti
Opet International Limited	İngiltere	Petrol ürünleri ticareti
Opet Trade B.V.	Hollanda	Petrol ürünleri ticareti
Tasfiye Halinde Opet Trade Singapore (*)	Singapur	Petrol ürünleri ticareti
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Türkiye	Madeni yağ ticareti
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic. A.Ş.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti
Nemrut Liman ve Boru İşl. Nak. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Türkiye	Denizcilik hizmetleri
Opet Aygaz Gayrimenkul A.Ş.	Türkiye	Gayrimenkul

(*) 15 Temmuz 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

Grup'un bünyesinde çalışan ortalama personel sayısı 31 Aralık 2016 tarihinde 5.296'dır (31 Aralık 2015 – 5.131).

Şirket'in tescil edilmiş adresi aşağıdaki gibidir:

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
Güney Mahallesi
Petrol Caddesi No:25 41790
Körfez, Kocaeli

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar

2.1.1 Uygulanan muhasebe standartları

Grup'un konsolide finansal tabloları, Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanan Seri II, 14.1 nolu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup Tebliğin 5. Maddesine göre Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartları'nı / Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumları ("TMS/TFRS") esas alınmıştır.

SPK, 17 Mart 2005 tarihinde almış olduğu bir kararla, Türkiye'de faaliyette bulunan halka açık şirketler için, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere enflasyon muhasebesi uygulamasının gerekli olmadığını ilan etmiştir. Grup'un finansal tabloları, bu karar çerçevesinde hazırlanmıştır.

Grup ile Grup'a bağlı Türkiye'de yerleşik şirketler, muhasebe kayıtlarının tutulmasında ve kanuni finansal tablolarının hazırlanmasında, KGK tarafından çıkarılan prensiplere ve şartlara, Türk Ticaret Kanunu ("TTK"), vergi mevzuatı ve Türkiye Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı ("Maliye Bakanlığı") tarafından çıkarılan Tekdüzen Hesap Planı şartlarına uymaktadır. Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na göre hazırlanan bu konsolide finansal tablolar, gerçeğe uygun değerleri ile gösterilen satılmaya hazır finansal varlıklar ve türev araçlar dışında, tarihi maliyet esaslı baz alınarak Türk Lirası olarak hazırlanmıştır. Konsolide finansal tablolar, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış kanuni kayıtlara Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir.

Fonksiyonel ve sunum para birimi

Grup bünyesinde yer alan şirketlerin finansal tablolarındaki her bir kalem, şirketlerin operasyonlarını sürdürdükleri temel ekonomik ortamda geçerli olan para birimi kullanılarak muhasebeleştirilmiştir ('fonksiyonel para birimi'). Konsolide finansal tablolar, Tüpraş'ın fonksiyonel ve sunum para birimi olan TL para birimi kullanılarak sunulmuştur.

2.1.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki (TFRS) değişiklikler

Yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal tabloların hazırlanmasında esas alınan muhasebe politikaları önceki yılda kullanılanlar ile tutarlı olarak uygulanmıştır. 1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla geçerli yeni ve değiştirilmiş TFRS standardı veya TFRYK yorumu bulunmamaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

i) Yayınlanan ama yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan standartlar

Konsolide finansal tabloların onaylanma tarihi itibarıyla yayımlanmış fakat cari raporlama dönemi için henüz yürürlüğe girmemiş ve Grup tarafından erken uygulanmaya başlanmamış yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler aşağıdaki gibidir. Grup aksi belirtilmedikçe yeni standart ve yorumların yürürlüğe girmesinden sonra konsolide finansal tablolarını ve dipnotlarını etkileyecek gerekli değişiklikleri yapacaktır.

TFRS 15 - Müşterilerle Yapılan Sözleşmelerden Doğan Hasılat

KGK Eylül 2016'da TFRS 15 Müşterilerle Yapılan Sözleşmelerden Doğan Hasılat standardını yayınlamıştır. Yayımlanan bu standart, UMSK'nın Nisan 2016'da UFRS 15'e açıklık getirmek için yaptığı değişiklikleri de içermektedir. Standarttaki yeni beş aşamalı model, hasılatın muhasebeleştirme ve ölçüm ile ilgili gereklilikleri açıklamaktadır. Standart, müşterilerle yapılan sözleşmelerden doğan hasılatın uygulanacak olup bir işletmenin olağan faaliyetleri ile ilgili olmayan bazı finansal olmayan varlıkların (örneğin maddi duran varlık çıkışları) satışının muhasebeleştirilip ölçülmesi için model oluşturmaktadır. TFRS 15'in uygulama tarihi 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleridir. Erken uygulamaya izin verilmektedir. TFRS 15'e geçiş için iki alternatif uygulama sunulmuştur; tam geriye dönük uygulama veya modifiye edilmiş geriye dönük uygulama. Modifiye edilmiş geriye dönük uygulama tercih edildiğinde önceki dönemler yeniden düzenlenmeyecek ancak mali tablo dipnotlarında karşılaştırmalı rakamsal bilgi verilecektir. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

TFRS 9 Finansal Araçlar

KGK, Ocak 2017'de TFRS 9 Finansal Araçlar'ı nihai haliyle yayınlamıştır. TFRS 9 finansal araçlar muhasebeleştirme projesinin üç yönünü: sınıflandırma ve ölçme, değer düşüklüğü ve finansal riskten korunma muhasebesini bir araya getirmektedir. TFRS 9 finansal varlıkların içinde yönetildikleri iş modelini ve nakit akım özelliklerini yansıtan akılcı, tek bir sınıflama ve ölçüm yaklaşımına dayanmaktadır. Bunun üzerine, kredi kayıplarının daha zamanlı muhasebeleştirilebilmesini sağlayacak ileriye yönelik bir 'beklenen kredi kaybı' modeli ile değer düşüklüğü muhasebesine tabi olan tüm finansal araçlara uygulanabilen tek bir model kurulmuştur. Buna ek olarak, TFRS 9, banka ve diğer işletmelerin, finansal borçlarını gerçeğe uygun değeri ile ölçme opsiyonunu seçtikleri durumlarda, kendi kredi değerliliklerindeki düşüşe bağlı olarak finansal borcun gerçeğe uygun değerindeki azalmadan dolayı kar veya zarar tablosunda gelir kaydetmeleri sonucunu doğuran "kendi kredi riski" denilen konuyu ele almaktadır. Standart ayrıca, risk yönetimi ekonomisini muhasebe uygulamaları ile daha iyi ilişkilendirebilmek için geliştirilmiş bir finansal riskten korunma modeli içermektedir. TFRS 9, 1 Ocak 2018 veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerlidir ve standardın tüm gerekliliklerinin erken uygulamasına izin verilmektedir. Alternatif olarak, işletmeler, standarttaki diğer şartları uygulamadan, sadece "gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarara yansıtılan" olarak belirlenmiş finansal yükümlülüklerin kazanç veya kayıplarının sunulmasına ilişkin hükümleri erken uygulamayı tercih edebilirler. Grup, standardın finansal durumu ve performansı üzerine etkilerini değerlendirmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

ii) Uluslararası Muhasebe Standartları Kurumu (UMSK) tarafından yayınlanmış fakat KGK tarafından yayınlanmamış yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

Aşağıda listelenen yeni standartlar, yorumlar ve mevcut UFRS standartlarındaki değişiklikler UMSK tarafından yayınlanmış fakat cari raporlama dönemi için henüz yürürlüğe girmemiştir. Fakat bu yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler henüz KGK tarafından TFRS'ye uyarlanmamıştır/yayınlanmamıştır ve bu sebeple TFRS'nin bir parçasını oluşturmazlar. Grup konsolide finansal tablolarında ve dipnotlarda gerekli değişiklikleri bu standart ve yorumlar TFRS'de yürürlüğe girdikten sonra yapacaktır.

UFRS 10 ve UMS 28: Yatırımcı İşletmenin İştirak veya İş Ortaklığına Yaptığı Varlık Satışları veya Katkıları - Değişiklik

UMSK, özkaynak yöntemi ile ilgili devam eden araştırma projesi çıktılarına bağlı olarak değiştirilmek üzere, Aralık 2015'te TFRS 10 ve TMS 28'de yapılan söz konusu değişikliklerin geçerlilik tarihini süresiz olarak ertelemiştir. Ancak, erken uygulamaya halen izin vermektedir.

Yıllık İyileştirmeler - 2010–2012 Dönemi

TFRS 13 Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü

Karar Gerekçeleri'nde açıklandığı üzere, üzerlerinde faiz oranı belirtilmeyen kısa vadeli ticari alacak ve borçlar, iskonto etkisinin önemsiz olduğu durumlarda, fatura tutarından gösterilebilecektir. Değişiklikler derhal uygulanacaktır.

Yıllık İyileştirmeler - 2011–2013 Dönemi

UFRS 16 Kiralama İşlemleri

UMSK Ocak 2016'da UFRS 16 "Kiralama İşlemleri" standardını yayınlanmıştır. Yeni standart, faaliyet kiralaması ve finansal kiralama ayrımını ortadan kaldırarak kiracı durumundaki şirketler için birçok kiralamanın tek bir model altında bilançoya alınmasını gerektirmektedir. Kiralayan durumundaki şirketler için muhasebeleştirme büyük ölçüde değişmemiş olup faaliyet kiralaması ile finansal kiralama arasındaki fark devam etmektedir. UFRS 16, UMS 17 ve UMS 17 ile ilgili Yorumların yerine geçecek olup 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerlidir. UFRS 15 "Müşterilerle Yapılan Sözleşmelerden Doğan Hasılat" standardı da uygulandığı sürece UFRS 16 için erken uygulamaya izin verilmektedir. Grup, standardın finansal durumu ve performansı üzerine etkilerini değerlendirmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

UMS 12 Gelir Vergileri: Gerçekleşmemiş Zararlar için Ertelenmiş Vergi Varlıklarının Muhasebeleştirilmesi (Değişiklikler)

UMSK Ocak 2016'da, UMS 12 Gelir Vergileri standardında değişikliklerini yayınlamıştır. Yapılan değişiklikler gerçeğe uygun değeri ile ölçülen borçlanma araçlarına ilişkin ertelenmiş vergi muhasebeleştirilmesi konusunda açıklık getirmektedir. Değişiklikler; gerçekleşmemiş zararlar için ertelenmiş vergi varlıklarının muhasebeleştirilmesi hükümleri konusunda, uygulamadaki mevcut farklılıkları gidermeyi amaçlamaktadır. Değişiklikler, 1 Ocak 2017 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geriye dönük olarak uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Ancak, değişikliklerin ilk kez uygulandığı dönem, karşılaştırmalı sunulan ilk dönemin açılış özkaynaklarındaki etki, açılış geçmiş yıllar karları/zararları ve diğer özkaynak kalemleri arasında ayrıştırılmadan, açılış geçmiş yıllar karları/zararlarında (ya da uygun olması durumunda bir diğer özkaynak kaleminde) muhasebeleştirilebilecektir. Grup bu muafiyeti uygulaması durumunda, finansal tablo dipnotlarında açıklama yapacaktır. Söz konusu değişikliklerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

UMS 7 Nakit Akış Tabloları (Değişiklikler)

UMSK Ocak 2016'da, UMS 7 Nakit Akış Tabloları standardında değişikliklerini yayınlamıştır. Değişiklikler, şirketin finansman faaliyetleri konusunda finansal tablo kullanıcılarına sağlanan bilgilerin iyileştirilmesi için UMS 7'ye açıklık getirilmesini amaçlamaktadır. Dipnot açıklamalarındaki iyileştirmeler, şirketlerin finansal borçlarındaki değişiklikler için bilgi sağlamasını gerektirmektedir. Değişiklikler, 1 Ocak 2017 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Grup'un bu değişiklikleri ilk kez uygulamasında, önceki dönemlere ilişkin karşılaştırmalı bilgi sunulmasına gerek yoktur.

UFRS 2 Hisse Bazlı Ödeme İşlemlerinin Sınıflandırma ve Ölçümü (Değişiklikler)

UMSK Haziran 2016'da, UFRS 2 Hisse Bazlı Ödemeler standardında değişiklikler yayınlamıştır. Değişiklikler, belirli hisse bazlı ödeme işlemlerinin nasıl muhasebeleştirilmesi gerektiği ile ilgili UFRS 2'ye açıklık getirilmesini amaçlamaktadır. Değişiklikler aşağıdaki konuların muhasebeleştirilmesini kapsamaktadır;

- a. nakit olarak ödenen hisse bazlı ödemelerin ölçümünde hakediş koşullarının etkileri,
- b. stopaj vergi yükümlülükleri açısından net mahsup özelliği bulunan hisse bazlı ödeme işlemleri,
- c. işlemin niteliğini nakit olarak ödenen hisse bazlı işlemde özkaynağa dayalı hisse bazlı işleme dönüştüren hüküm ve koşullardaki değişiklikler.

Değişiklikler, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişikliklerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

UFRS 4 Sigorta Sözleşmeleri (Değişiklikler);

UMSK Eylül 2016'da, UFRS 4 'Sigorta Sözleşmeleri' standardında değişiklikler yayımlamıştır. UFRS 4'de yapılan değişiklik iki farklı yaklaşım sunmaktadır: 'örtük yaklaşım (overlay approach)' ve 'erteleyici yaklaşım (deferral approach)'. Yeni değiştirilmiş standart:

- a. Sigorta sözleşmeleri tanzim eden tüm şirketlere yeni sigorta sözleşmeleri standardı yayımlanmadan önce UFRS 9 Finansal Araçlar standardının uygulanmasından oluşabilecek dalgalanmayı kar veya zarardan ziyade diğer kapsamlı gelirlerde muhasebeleştirme hakkı sağlayacaktır, ve
- b. Faaliyetleri ağırlıklı olarak sigorta ile bağlantılı olan şirketlere UFRS 9 Finansal Araçlar standardını isteğe bağlı olarak 2021 yılına kadar geçici uygulama muafiyeti getirecektir. UFRS 9 Finansal Araçlar standardını uygulamayı erteleyen işletmeler halihazırda var olan UMS 39 'Finansal Araçlar' standardını uygulamaya devam edeceklerdir.

Değişiklikler, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişiklik Grup için geçerli değildir ve Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmayacaktır.

UMS 40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller: Yatırım Amaçlı Gayrimenkullerin Transferleri (Değişiklikler)

UMSK, UMS 40 "Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller" standardında değişiklik yayınlamıştır. Yapılan değişiklikler, kullanım amacı değişikliğinin, gayrimenkulün 'yatırım amaçlı gayrimenkul' tanımına uymasına ya da uygunluğunun sona ermesine ve kullanım amacı değişikliğine ilişkin kanıtların mevcut olmasına bağlı olduğunu belirtmektedir. Değişiklikler, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişiklik Grup için geçerli değildir ve Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmayacaktır.

UFRS Yorum 22 Yabancı Para Cinsinden Yapılan İşlemler ve Avans Bedelleri

Bu yorum yabancı para cinsinden alınan veya yapılan avans ödemelerini kapsayan işlemlerin muhasebeleştirilmesi konusuna açıklık getirmektedir.

Bu yorum, ilgili varlığın, gider veya gelirin ilk muhasebeleştirilmesinde kullanılacak döviz kurunun belirlenmesi amacı ile işlem tarihini, işletmenin avans alımı veya ödemesinden kaynaklanan parasal olmayan varlık veya parasal olmayan yükümlüklerini ilk muhasebeleştirdiği tarih olarak belirtmektedir. İşletmenin bu Yorumu gelir vergilerine, veya düzenlediği sigorta poliçelerine (reasürans poliçeleri dahil) veya sahip olduğu reasürans poliçelerine uygulamasına gerek yoktur.

Yorum, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişikliklerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

UFRS Yıllık İyileştirmeler – 2014-2016 Dönemi

UMSK, aşağıda belirtilen standartları değiştirerek, UFRS Standartları 2014-2016 dönemine ilişkin Yıllık İyileştirmelerini yayınlamıştır:

- UFRS 1 "Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması": Bu değişiklik, bazı UFRS 7 açıklamalarının, UMS 19 geçiş hükümlerinin ve UFRS 10 Yatırım İşletmeleri'nin kısa dönemli istisnalarını kaldırmıştır. Değişiklik, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır.
- UFRS 12 "Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar": Bu değişiklik, işletmenin, UFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler uyarınca satış amaçlı olarak sınıflandırılan ya da elden çıkarılacak varlık grubuna dahil olup satış amaçlı olarak sınıflandırılan bağlı ortaklık, iştirak veya iş ortaklıklarındaki payları için özet finansal bilgileri açıklaması gerekmediğine açıklık getirmektedir. Değişiklik, 1 Ocak 2017 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır.
- UMS 28 "İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar": Bu değişiklik, iştirakteki veya iş ortaklığındaki yatırım, bir girişim sermayesi kuruluşu veya benzeri işletmeler yoluyla dolaylı olarak ya da bu işletmelerce doğrudan elde tutuluyorsa, işletmenin, iştirakteki ve iş ortaklığındaki yatırımlarını UFRS 9 Finansal Araçlar uyarınca gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan olarak ölçmeyi seçebilmesinin, her iştirak veya iş ortaklığının ilk muhasebeleştirilmesi sırasında geçerli olduğuna açıklık getirmektedir. Değişiklik, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir.

etki, açılış geçmiş yıllar karları/zararları ve diğer özkaynak kalemleri arasında ayrıştırılmadan, açılış geçmiş yıllar karları/zararlarında (ya da uygun olması durumunda bir diğer özkaynak kaleminde) muhasebeleştirilebilecektir. Grup bu muafiyeti uygulaması durumunda, finansal tablo dipnotlarında açıklama yapacaktır. Söz konusu değişikliklerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

Söz konusu değişikliklerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

UFRYK 23 Gelir Vergisi Muameleleri Konusundaki Belirsizlikler

Yorum, gelir vergisi muameleleri konusunda belirsizlikler olması durumunda, "UMS 12 Gelir Vergileri"nde yer alan muhasebeleştirme ve ölçüm gereksinimlerinin nasıl uygulanacağına açıklık getirmektedir.

Gelir vergisi muameleleri konusunda belirsizlik olması durumunda, yorum:

- (a) işletmenin belirsiz vergi muamelelerini ayrı olarak değerlendirip değerlendirmedini;
- (b) işletmenin vergi muamelelerinin vergi otoriteleri tarafından incelenmesi konusunda yapmış olduğu varsayımları;
- (c) işletmenin vergilendirilebilir karını (vergi zararını), vergi matrahını, kullanılmamış vergi zararlarını, kullanılmamış vergi indirimlerini ve vergi oranlarını nasıl belirlediğini; ve
- (d) işletmenin bilgi ve koşullardaki değişiklikleri nasıl değerlendirdiğini

ele almaktadır.

Yorum, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. İşletme bu yorumu erken uygulaması durumunda, erken uyguladığına dair açıklama yapacaktır. İşletme, ilk uygulamada, bu yorumu UMS 8'e uygun olarak geriye dönük, ya da ilk uygulama tarihinde birikmiş etkiyi geçmiş yıl kar zararının (veya uygunsa, özkaynak kaleminin diğer bir unsurunun) açılış bakiyesine bir düzeltme olarak kaydetmek suretiyle geriye dönük olarak uygulayabilir.

Söz konusu değişikliklerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

UFRS 17 – Yeni Sigorta Sözleşmeleri Standardı

UMSK, sigorta sözleşmeleri için muhasebeleştirme ve ölçüm, sunum ve açıklamayı kapsayan kapsamlı yeni bir muhasebe standardı olan UFRS 17'yi yayımlamıştır. UFRS 17 hem sigorta sözleşmelerinden doğan yükümlülüklerin güncel bilanço değerleri ile ölçümünü hem de karın hizmetlerin sağlandığı dönem boyunca muhasebeleştirmesini sağlayan bir model getirmektedir. Gelecekteki nakit akış tahminlerinde ve risk düzeltmesinde meydana gelen bazı değişiklikler de hizmetlerin sağlandığı dönem boyunca muhasebeleştirilmektedir. İşletmeler, iskonto oranlarındaki değişikliklerin etkilerini kar veya zarar ya da diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirmeyi tercih edebilirler. Standart, katılım özelliklerine sahip sigorta sözleşmelerinin ölçüm ve sunumu için özel yönlendirme içermektedir. UFRS 17, 1 Ocak 2021 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişiklik Grup için geçerli değildir ve Grup'un finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmayacaktır.

2.1.3 Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren müşterek yönetime tabi ortaklıkların finansal tabloları

Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıkların finansal tabloları, faaliyet gösterdikleri ülkelerde geçerli olan kanun ve yönetmeliklere uygun olarak hazırlanmış olup Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltmeler yansıtılarak düzenlenmiştir. İlgili yabancı ortaklıkların varlık ve yükümlülükleri konsolide bilanço tarihindeki döviz kuru, gelir ve giderler ortalama döviz kuru kullanılarak Türk Lirası'na çevrilmiştir. Kapanış ve ortalama kur kullanımı sonucu ortaya çıkan kur farkları diğer kapsamlı gelir tablosu ve özkaynaklar içerisindeki yabancı para çevrim farkları hesabı altında takip edilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.1.4 Konsolidasyon esasları

- a) 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolar, 31 Aralık 2015 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda belirtilen esaslarla tutarlı olarak hazırlanan ana şirket olan Tüpraş'ın ve Bağlı Ortaklıkları'nın finansal tablolarını kapsamaktadır.
- b) Ocak 2016'da kurulan Bakırköy, Karaköy, Çengelköy ve Temmuz 2016'da kurulan Tuzla ve Pendik haricinde 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla konsolidasyona tabi tutulan Bağlı Ortaklıklar ve Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıkları'nın oy hakları ve etkin ortaklık payları 31 Aralık 2015 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda belirtilen oy hakları ve etkin ortaklık paylarından değişiklik göstermemiştir.

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Bağlı Ortaklık				
Ditaş	79,98	79,98	79,98	79,98
Üsküdar	79,98	79,98	79,98	79,98
Damla	79,98	79,98	79,98	79,98
Beykoz	79,98	79,98	79,98	79,98
Kadıköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Sarıyer	79,98	79,98	79,98	79,98
Kartal	79,98	79,98	79,98	79,98
Maltepe	79,98	79,98	79,98	79,98
Salacak	79,98	79,98	79,98	79,98
Karşıyaka	79,98	79,98	79,98	79,98
Bakırköy	79,98	79,98	-	-
Karaköy	79,98	79,98	-	-
Çengelköy	79,98	79,98	-	-
Pendik	79,98	79,98	-	-
Tuzla	79,98	79,98	-	-

Bağlı Ortaklıklar'a ait finansal durum tabloları ve gelir tabloları tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilmiş olup, Şirket'in sahip olduğu payların kayıtlı iştirak değeri, ilgili özkaynak ile karşılıklı olarak netleştirilmiştir. Şirket ile Bağlı Ortaklıkları arasındaki işlemler ve bakiyeler konsolidasyon kapsamında karşılıklı olarak silinmektedir. Şirket'in sahip olduğu bağlı ortaklık hisselerinin kayıtlı değerleri ve bu hisselerden kaynaklanan temettüleri, ilgili özkaynak ve kapsamlı gelir tablosu hesaplarından netleştirilmiştir.

- c) Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıklar, Grup'un bir veya daha fazla müteşebbis ortak tarafından müştereken yönetilmek üzere, bir ekonomik faaliyetin üstlenilmesi için bir sözleşme dahilinde oluşturulan şirketleri ifade etmektedir. Grup bu müşterek kontrolü, kendisinin doğrudan ya da dolaylı olarak sahip olduğu hisselerden veya ilişkili tarafların sahip olduğu paylara ait oy haklarını onlar adına kullanma yetkisinden yararlanarak sağlamaktadır. Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıklar özkaynaktan pay alma yöntemi kullanılmak suretiyle konsolidasyon kapsamına alınırlar. Özkaynaktan pay alma yöntemine göre muhasebeleştirilen yatırımlar konsolide finansal durum tablosunda, alış maliyetinin üzerine Grup'un iştirakin net varlıklarındaki payına alım sonrası değişikliklerin eklenmesi veya çıkarılması ve varsa değer düşüklüğü karşılığının düşülmesiyle gösterilmektedir. Konsolide kapsamlı gelir tablosu, Grup'un Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıklarının faaliyetleri sonucundaki payını yansıtmaktadır. Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıkların kar veya zararına henüz yansıtılmamış tutarların Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıkların özkaynaklarında ortaya çıkardığı değişiklikler de Grup'un Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıktaki payı oranında Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıkların defter değerinde düzeltme yapılmasını gerekli kılabilir. Bu değişikliklerden Grup'a düşen pay doğrudan Grup'un kendi özkaynaklarında muhasebeleştirilir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla özkaynaktan pay alma yöntemine göre muhasebeleştirilen müşterek yönetime tabi ortaklıkların oranları gösterilmiştir:

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Özkaynaktan pay alma yöntemi kullanılarak değerlendirilen müşterek yönetime tabi ortaklıklar				
Opet	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet International Limited (*)	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet Trade B.V. (*)	50,00	40,00	50,00	40,00
Tasfiye Halinde Opet Trade Singapore (*) (**)	50,00	40,00	50,00	40,00
THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş. (*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. (*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti. (*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic. A.Ş. (*)	16,65	13,32	16,65	13,32
Nemrut Liman ve Boru İşl. Nak. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti. (*)	12,50	10,00	12,50	10,00
Opet Aygaz Gayrimenkul A.Ş. (*)	25,00	20,00	25,00	20,00

(*) İlgili şirketler Opet'in finansal tablolarında konsolidasyon kapsamına alınmaktadır veya özkaynak yöntemi ile muhasebeleştirilmektedir.

(**) 15 Temmuz 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

- d) Grup'un toplam oy haklarının %20'nin altında olduğu veya %20'nin üzerinde olmakla birlikte Grup'un önemli bir etkiye sahip olmadığı veya konsolide finansal tablolar açısından önemlilik teşkil etmeyen, teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen satılmaya hazır finansal varlıklar gerçeğe uygun değerleriyle, gerçeğe uygun değerleri güvenilir bir şekilde belirlenemeyen satılmaya hazır finansal varlıklar maliyet bedelleri üzerinden, varsa, değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır (Not 9).
- e) Bağlı Ortaklıklar'ın net varlıklarında ve faaliyet sonuçlarında ana ortaklık dışı paya sahip hissedarların payları, konsolide finansal durum tablosu ve kapsamlı gelir tablosunda ana ortaklık dışı pay olarak gösterilmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup'un konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı hazırlanmaktadır.

Grup, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla konsolide finansal durum tablosunu 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla hazırlanmış konsolide finansal durum tablosu ile 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide kapsamlı gelir tablosunu, nakit akış tablosunu ve özkaynak değişim tablosunu ise 31 Aralık 2015 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolar ile karşılaştırmalı olarak düzenlemiştir.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tabloların hazırlanması esnasında karşılaştırmalı finansal tablolarda yapılan sınıflandırma değişiklikleri aşağıdaki gibidir:

- Şirket'in 31 Aralık 2015 tarihinde sona eren yıla ait konsolide kapsamlı gelir tablosunda esas faaliyetlerden diğer giderler hesabında kaydedilmiş olan 48.685 bin TL tutarındaki çalışmayan kısım giderleri satışların maliyeti hesabına sınıflandırılmıştır.
- Şirket'in 31 Aralık 2015 tarihli finansal durum tablosunda diğer duran varlıklara sınıflandırılmış olan 67.304 bin TL tutarındaki yedek parça ve malzeme stokları diğer dönen varlıklara sınıflandırılmıştır.
- Şirket'in 31 Aralık 2015 tarihli finansal durum tablosunda ticari borçlar hesabında sınıflandırılmış olan 17.469 bin TL tutarındaki ilişkili taraflara diğer borç diğer borçlar hesabına sınıflandırılmıştır.
- Şirket'in 31 Aralık 2015 tarihli nakit akış tablosunda mevduatlardan kaynaklı kur farkı kazançları; dönem net karı (zararı) mutabakatı ile ilgili düzeltmeler ile yabancı para çevrim farklarının nakit ve nakit benzerleri üzerindeki etkisi kalemlerinde gösterilmiştir.
- Şirket'in 31 Aralık 2015 tarihli finansal durum tablosunda peşin ödenmiş giderler hesabında sınıflandırılmış olan 24.318 bin TL tutarındaki mahsup edilecek vergi ve fonlar diğer dönen varlıklara sınıflandırılmıştır.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide nakit akış tablosunda "yatırım ya da finansman faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarına neden olan diğer kalemlere ilişkin düzeltmeler" kaleminin (976.068 bin TL) işaretinin yönünün sehven ters olmasından kaynaklanan "işletme faaliyetlerinden nakit akışları" ve "finansman faaliyetlerinden nakit akışları" kalemleri arasındaki geçişme sınıflandırılarak düzeltilmiştir.

2.2.2 Netleştirme/Mahsup

Finansal varlık ve yükümlülükler, gerekli kanuni hak olması, söz konusu varlık ve yükümlülükleri net olarak değerlendirmeye niyet olması veya varlıkların elde edilmesi ile yükümlülüklerin yerine getirilmesinin eş zamanlı olduğu durumlarda net olarak gösterilirler.

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti

Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında izlenen önemli muhasebe politikaları aşağıda özetlenmiştir:

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.3.1 Nakit ve nakit benzerleri

Nakit ve nakit benzerleri konsolide bilançoda maliyet değerleri ile yansıtılmaktadırlar. Nakit ve nakit benzerleri, eldeki nakit, banka mevduatları ile tutarı belirli, nakde kolayca çevrilebilen kısa vadeli ve yüksek likiditeye sahip, değerindeki değişim riski önemsiz olan ve vadesi üç ay veya daha kısa olan yatırımları içermektedir (Not 4).

2.3.2 Ticari alacaklar ve değer düşüklüğü karşılığı

Grup'un doğrudan bir borçluya mal veya hizmet tedariki ile oluşan vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacaklar, etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlendirilmiştir.

Grup'un ödenmesi gereken meblağları tahsil edemeyecek olduğunu gösteren bir durumun söz konusu olması halinde ticari alacaklar için bir değer düşüklüğü karşılığı oluşturulur. Söz konusu bu karşılığın tutarı, alacağın kayıtlı değeri ile tahsili mümkün tutar arasındaki farktır. Tahsili mümkün tutar, teminatlardan ve güvencelerden tahsil edilebilecek meblağlar da dahil olmak üzere tüm nakit akışlarının oluşan ticari alacağın orijinal etkin faiz oranı esas alınarak iskonto edilen değeridir.

Değer düşüklüğü tutarı, kaydedilmesinden sonra oluşacak bir durum dolayısıyla azalırsa, söz konusu tutar cari dönemde diğer gelirlere yansıtılır (Not 6).

2.3.3 İlişkili taraflar

Konsolide finansal tabloların amacı doğrultusunda, ortaklar, üst düzey yönetim personeli ve Yönetim Kurulu üyeleri, aileleri ve onlar tarafından kontrol edilen veya onlara bağlı şirketler, iştirak ve ortaklıklar ile Koç Topluluğu şirketleri ilişkili taraflar olarak kabul edilmişlerdir (Not 31).

2.3.4 Stoklar

Stoklar, net gerçekleştirilebilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Stokların maliyeti tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katlanılan diğer maliyetleri içerir. Grup, stoklarını ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlemektedir. Üretim sürecinde aynı hammadde girdisinden birden fazla ürün elde edildiğinden her bir ürünün üretim maliyeti ayrı olarak belirlenememektedir. Şirket, üretim maliyetlerini rasyonel ve tutarlı bir şekilde dağıtabilmek için, üretim tamamlanma aşamasında üretim maliyetlerini, ürünler arasında her bir ürünün nispi satış değerlerini esas alarak dağıtmaktadır.

Net gerçekleştirilebilir değer, olağan ticari faaliyet içerisinde oluşan tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır (Not 8).

2.3.5 Yedek parça ve malzemeler

Yedek parça ve malzemeler net gerçekleştirilebilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Yedek parça ve malzemelerin maliyeti tüm satın alma maliyetlerini ve yedek parçaların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katlanılan diğer maliyetleri içerir. Grup, yedek parça ve malzemelerini ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlemektedir. Grup, beklenen kullanım süresi içerisinde kullanılmayan ve yakın bir gelecekte kullanılmasını öngörmediği yedek parça ve malzemeler için değer düşüklüğü karşılığı ayırmaktadır (Not 15).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.3.6 Finansal yatırımlar

Tüm finansal varlıklar, ilk kaydedilişlerinde işlem maliyetleri dahil olmak üzere maliyet bedelleri üzerinden değerlendirilir. Likidite ihtiyacının karşılanmasına yönelik olarak veya faiz oranlarındaki değişimler nedeniyle satılabilecek olan ve belirli bir süre gözetilmeksizin elde tutulan finansal araçlar, satılmaya hazır finansal varlıklar olarak sınıflandırılmıştır. Bunlar, kısa vadeli olarak kar amacıyla elde tutulmadıkça veya işletme sermayesinin artırılması amacıyla satışına ihtiyaç duyulmayacaksa duran varlıklar olarak gösterilir, aksi halde dönen varlıklar olarak sınıflandırılır. Şirket yönetimi, bu finansal araçların sınıflandırmasını satın alındıkları tarihte uygun bir şekilde yapmakta olup düzenli olarak bu sınıflandırmayı gözden geçirmektedir.

Grup her bilanço tarihinde bir ya da bir grup finansal varlığında değer düşüklüğü olduğuna dair objektif bir kanıtın olup olmadığını değerlendirir. Finansal araçların satılmaya hazır olarak sınıflandırılması durumunda, gerçeğe uygun değerinde elde etme maliyetinin altına önemli derecede düşmesi veya gerçeğe uygun değerinde uzun süreli bir düşüş eğiliminde bulunması, menkul kıymetlerin değer düşüklüğüne maruz kalıp kalmadığını değerlendirmede dikkate alınır. Eğer satılmaya hazır finansal varlıklar için bu tür bir kanıt mevcutsa, özkaynaklardan dönemin kapsamlı gelir tablosuna transfer edilerek kümüle net zarar, elde etme maliyeti ile cari gerçeğe uygun değer arasındaki farktan, bu finansal varlığa ilişkin daha önce kar/zararda muhasebeleştirilmiş gerçeğe uygun değer zararları düşülmek suretiyle hesaplanır ve dönemin kapsamlı gelir tablosuna gider olarak yansıtılır.

Satılmaya hazır finansal varlıkların gerçeğe uygun değerindeki değişikliklerden kaynaklanan gerçekleşmemiş kar ve zararlar bir değer düşüklüğü olmadığı durumda dönem sonuçları ile ilişkilendirilmeden finansal varlığın konsolide finansal tablolardan çıkarıldığı tarihe kadar doğrudan özkaynak içinde "Finansal Varlıklar Değer Artış Fonu" hesabında muhasebeleştirilmiştir. Satılmaya hazır finansal varlıklar konsolide finansal tablolardan çıkarıldıklarında, özkaynak da "Finansal Varlıklar Değer Artış Fonu"nda takip edilen ilgili kazanç ve zararlar konsolide kapsamlı gelir tablosuna transfer edilir.

Satılmaya hazır finansal varlıkların borsaya kayıtlı herhangi bir gerçeğe uygun değerinin olmadığı veya doğru biçimde gerçeğe uygun değeri yansıtmadığı durumlarda finansal varlığın gerçeğe uygun değeri değerlendirme teknikleri kullanılarak belirlenir. Bu değerlendirme teknikleri, piyasa koşullarına uygun güncel işlemleri veya esasen benzer diğer yatırım araçlarını baz almayı ve yatırım yapılan şirkete özgü şartları dikkate alarak iskonto edilmiş nakit akım analizlerini içerir.

Şirket'in %20'nin altında sermaye payına sahip olduğu finansal varlıkların borsaya kayıtlı herhangi bir gerçeğe uygun değerinin olmadığı, gerçeğe uygun değerinde hesaplanmasında kullanılan diğer yöntemlerin uygun olmaması nedeniyle gerçeğe uygun bir değer tahmininin yapılamadığı ve gerçeğe uygun değerinde güvenilir bir şekilde ölçülemediği durumlarda finansal varlığın kayıtlı değeri elde etme maliyeti tutarından, şayet mevcutsa, değer düşüklüğü karşılığının çıkarılması suretiyle belirlenmiştir (Not 9).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.3.7 Maddi duran varlıklar

Maddi duran varlıklar, elde etme maliyetinden birikmiş amortismanın düşülmesi ile bulunan net değerleri ile gösterilmektedir. Tarihi değerler, maddi duran varlığın iktisabı ile direkt olarak ilgili olan maliyetleri içermektedir. İktisap tarihinden sonraki maliyetler, sadece varlıkla ilgili gelecekteki ekonomik faydanın Grup'a akışının muhtemel olduğu ve varlığın maliyetinin güvenilir olarak ölçülebildiği durumlarda varlığın defter değerine ilave edilir veya ayrı bir varlık olarak kaydedilir. Diğer tüm bakım onarım giderleri ilgili döneme ait kapsamlı gelir tablosunda giderleştirilir. Amortisman, maddi duran varlıkların brüt defter değerleri üzerinden faydalı ömürlerine göre doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak ayrılmaktadır (Not 12).

Grup'un sahip olduğu maddi duran varlıkların tahmin edilen faydalı ömürleri aşağıda belirtilmiştir:

	Faydalı ömür
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3-50 yıl
Binalar	5-50 yıl
Makina tesis ve cihazlar	3-50 yıl
Taşıt araçları	4-25 yıl
Döşeme ve demirbaşlar	2-50 yıl

Arazi ve arsalar, sınırsız ömürleri olması sebebiyle amortismanına tabi değildir.

Bir varlığın kayıtlı değeri, varlığın geri kazanılabilir değerinden daha yüksekse, kayıtlı değer derhal geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer, ilgili varlığın net satış fiyatı ya da kullanımdaki değerinin yüksek olanıdır. Net satış fiyatı, varlığın gerçeğe uygun değerinden satışı gerçekleştirmek için katlanılacak maliyetlerin düşülmesi suretiyle tespit edilir. Kullanımdaki değer ise ilgili varlığın kullanılmasına devam edilmesi suretiyle gelecekte elde edilecek tahmini nakit akımlarının konsolide bilanço tarihi itibarıyla indirgenmiş tutarlarına artık değerlerinin eklenmesi ile tespit edilir.

Maddi duran varlıkların satışı dolayısıyla oluşan kar ve zararlar diğer faaliyet gelirleri ve giderleri hesaplarına dahil edilirler.

Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP) aktifleştirilmesi kapsamında yapılan teknik incelemeler sonucu makina tesis ve cihazların beklenen faydalı ömrü ortalama 35 yıl olarak, yeraltı ve yerüstü düzenlerinin beklenen faydalı ömrü 25 yıl olarak tahmin edilmiştir.

2.3.8 Maddi olmayan duran varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar, haklar ve yazılımları ve geliştirme giderlerini içermektedir (Not 13).

a) Haklar ve yazılımlar

Haklar ve yazılımlar, iktisap maliyeti üzerinden kaydedilir ve iktisap edildikleri tarihten sonra 5 yılı geçmeyen bir süre için tahmini faydalı ömürleri üzerinden doğrusal amortisman yöntemi ile amortismanına tabi tutulur.

b) Geliştirme giderleri

Geliştirme giderlerine ilişkin muhasebe politikası Not 2.3.24'te açıklanmıştır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.3.9 Yatırım amaçlı gayrimenkuller

Mal ve hizmetlerin üretiminde kullanılmak veya idari maksatlarla veya işlerin normal seyri esnasında satılmak yerine, kira elde etmek veya değer kazanması amacıyla veya her ikisi için elde tutulan arsalar "yatırım amaçlı gayrimenkuller" olarak sınıflandırılır ve maliyet yöntemine göre maliyet değerleri ile gösterilir.

Yatırım amaçlı gayrimenkuller olası bir değer düşüklüğünün tespiti amacıyla incelenir ve bu inceleme sonunda yatırım amaçlı gayrimenkullerin kayıtlı değeri, geri kazanılabilir değerinden fazla ise karşılık ayrılmak suretiyle geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer, ilgili yatırım amaçlı gayrimenkulün mevcut kullanımından gelecek net nakit akımları ile satış maliyeti düşülmüş gerçeğe uygun değerden yüksek olanı olarak kabul edilir (Not 11).

2.3.10 Varlıklarda değer düşüklüğü

Grup, şerefiye dışındaki tüm maddi ve maddi olmayan duran varlıkları için, her bilanço tarihinde söz konusu varlığa ilişkin değer düşüklüğü olduğuna dair herhangi bir gösterge olup olmadığını değerlendirir. Eğer böyle bir gösterge mevcutsa, o varlığın taşınmakta olan değeri, kullanım veya satış yoluyla elde edilecek olan tutarlardan yüksek olanı ifade eden net gerçekleştirilebilir değer ile karşılaştırılır. Eğer söz konusu varlığın veya o varlığın ait olduğu nakit üreten herhangi bir birimin kayıtlı değeri, kullanım veya satış yoluyla geri kazanılacak tutardan yüksekse, değer düşüklüğü meydana gelmiştir. Bu durumda oluşan değer düşüklüğü zararları konsolide kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir.

Değer düşüklüğünün iptali nedeniyle varlığın (veya nakit üreten birimin) kayıtlı değerinde meydana gelen artış, önceki yıllarda değer düşüklüğünün konsolide finansal tablolara alınmamış olması halinde oluşacak olan defter değerini (amortismanı tabi tutulduktan sonra kalan net tutar) aşmamalıdır. Değer düşüklüğünün iptali konsolide kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir. Şerefiyenin net kayıtlı değeri yıllık olarak gözden geçirilmekte ve gerekli görüldüğü durumlarda daimi değer kaybı göz önüne alınarak düzeltmeye tabi tutulmaktadır.

2.3.11 Borçlanma maliyeti

Banka kredileri alındıkları tarihlerde işlem maliyetleri düşürülmüş gerçeğe uygun değerleri üzerinden kayda alınırlar. Müteakip dönemlerde etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş bedelleriyle değerlendirilir ve işlem masrafları düşüldükten sonra kalan tutar ile iskonto edilmiş maliyet değeri arasındaki fark, konsolide kapsamlı gelir tablosuna kredi dönemi süresince finansman maliyeti olarak yansıtılır.

Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklar söz konusu olduğunda satın alınması, yapımı veya üretimi ile ilişki kurulabilen borçlanma maliyetleri, ilgili varlık kullanıma veya satışa hazır hale getirilene kadar varlığın maliyetine dahil edilmektedir.

Diğer tüm borçlanma maliyetleri, oluştukları dönemlerde konsolide kapsamlı gelir tablosuna kaydedilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.3.12 Faaliyet kiralamaları

Grup - kiracı olarak

Operasyonel kiralama

Mülkiyete ait risk ve getirilerin önemli bir kısmının kiralayana ait olduğu kiralama işlemi, işletme kiralaması olarak sınıflandırılır. İşletme kiralaları olarak yapılan ödemeler, kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide kapsamlı gelir tablosuna gider olarak kaydedilir.

Grup - kiralayan olarak

Operasyonel kiralama

Operasyonel kiralamada, kiralanan varlıklar, konsolide bilançoda maddi duran varlıklar altında sınıflandırılır ve elde edilen kira gelirleri kiralama dönemi süresince, eşit tutarlarda konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılır. Kira geliri kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

2.3.13 Ertelenmiş vergiler

Ertelenmiş vergi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin konsolide finansal tablolarda yer alan kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi, varlıkların olduğu veya yükümlülüklerin yerine getirildiği dönemde geçerli olması beklenen vergi oranları üzerinden hesaplanır ve gelir tablosuna gider veya gelir olarak kaydedilir. Bununla birlikte, ertelenen vergi, aynı veya farklı bir dönemde doğrudan öz sermaye ile ilişkilendirilen varlıklarla ilgili ise doğrudan öz sermaye hesap grubuyla ilişkilendirilir.

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir.

İndirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan devlet teşvikleri TMS-12 Gelir Vergileri standardı kapsamında değerlendirilerek; hak kazanılan vergi avantajı tutarı üzerinden, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle bu avantajdan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla, ertelenen vergi varlığı muhasebeleştirilmektedir.

Aynı ülkenin vergi mevzuatına tabi olmak şartıyla ve cari vergi varlıklarının cari vergi yükümlülüklerinden mahsup edilmesi konusunda yasal olarak uygulanabilir bir hakkın bulunması durumunda ertelenmiş vergi varlıkları ve ertelenmiş vergi yükümlülükleri, karşılıklı olarak birbirinden mahsup edilir. Ertelenmiş vergi varlık veya yükümlülükleri konsolide finansal tablolarda uzun vadeli olarak sınıflandırılmıştır (Not 29).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.3.14 Kıdem tazminatı karşılığı

Çalışanlara sağlanan faydalar / Kıdem tazminatı karşılığı

a) Tanımlanan fayda planı:

Grup, mevcut iş kanunu gereğince, emeklilik nedeni ile işten ayrılan veya istifa ve kötü davranış dışındaki nedenlerle işine son verilen ve en az bir yıl hizmet vermiş personele belirli miktarda kıdem tazminatı ödemekle yükümlüdür.

Grup, finansal tablolardaki kıdem tazminatı karşılığını "Projeksiyon Metodu"nu kullanarak ve Grup'un personel hizmet süresini tamamlama ve kıdem tazminatına hak kazanma konularında geçmiş yıllarda kazandığı deneyimlerini baz alarak hesaplamış ve bilanço tarihi itibarıyla iskonto edilmiş değerini kayıtlara almıştır (Not 17). Hesaplanan tüm aktüeryal kazançlar ve kayıplar diğer kapsamlı gelir tablosuna yansıtılmıştır.

b) Tanımlanan katkı planları:

Grup, Sosyal Güvenlik Kurumu'na zorunlu olarak sosyal sigortalar primi ödemektedir. Grup'un bu primleri ödediği sürece başka yükümlülüğü kalmamaktadır. Bu primler tahakkuk ettikleri dönemde personel giderlerine yansıtılmaktadır.

2.3.15 Kıdeme teşvik primi karşılığı

Grup'un belli bir kıdemin üzerindeki çalışanlarına ödenen "Kıdeme Teşvik Primi" adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır. Konsolide finansal tablolarda tahakkuk etmiş olan kıdeme teşvik primi karşılığı, gelecekteki olası yükümlülüklerin tahmini toplam karşılığının şimdiki zamana indirgenmiş değerini ifade eder (Not 17).

2.3.16 Dövizli işlemler

Yıl içinde gerçekleşen dövizli işlemler, işlem tarihlerinde geçerli olan döviz kurları üzerinden çevrilmiştir. Dövizle dayalı parasal varlık ve yükümlülükler, dönem sonunda geçerli olan döviz kurları üzerinden Türk Lirası'na çevrilmiştir. Dövizle dayalı parasal varlık ve yükümlülüklerin çevrimlerinden doğan kur farkı geliri veya zararları aktifleştirilen borçlanma maliyetlerinden kaynaklanan kur farkları (Not 2.3.11) dışında konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.3.17 Gelirlerin kaydedilmesi

Gelir, mal ve hizmet satışlarının faturalanmış değerlerini içerir. Satışlar, ürünün teslimi veya hizmetin verilmesi, ürünle ilgili risk ve faydaların transferlerinin yapılmış olması, gelir tutarının güvenilir şekilde belirlenebilmesi ve işlemle ilgili ekonomik faydaların Grup'a akmasının muhtemel olması üzerine alınan veya alınabilecek bedelin gerçeğe uygun değeri üzerinden tahakkuk esasına göre kayıtlara alınır. Satışlarda önemli riskler ve faydalar, mallar alıcıya teslim edildiğinde ya da yasal sahiplik alıcıya geçtiğinde devredilir. Net satışlar, teslim edilmiş malların fatura edilmiş bedelinin satış iadelerinden ve satış ile ilgili vergilerden arındırılmış halidir. Faiz gelirleri zaman dilimi esasına göre gerçekleşir, geçerli faiz oranı ve vadesine kalan süre içinde etkili olacak faiz oranını dikkate alarak tahakkuk edecek olan gelir belirlenir.

Satışların içerisinde önemli bir vade farkı bulunması durumunda, gerçeğe uygun bedel, gelecekte oluşacak tahsilatların finansman maliyeti içerisinde yer alan gizli faiz oranı ile indirgenmesi ile tespit edilir. Gerçek değerleri ile nominal değerleri arasındaki fark, tahakkuk esasına göre faiz geliri olarak değerlendirilir.

2.3.18 Karşılıklar

Grup'un geçmişteki işlemlerinin sonucunda mevcut hukuki veya geçerli bir yükümlülüğünün bulunması ve yükümlülüğün yerine getirilmesi için kaynakların dışı akmasının gerekli olabileceği ve tutar için güvenilir bir tahminin yapılabileceği durumlarda karşılıklar oluşturulur. Karşılıklar, konsolide bilanço tarihi itibarıyla yükümlülüğün yerine getirilmesi için yapılacak harcamanın Grup yönetimi tarafından yapılan en iyi tahmine göre hesaplanır ve etkisinin önemli olduğu durumlarda konsolide bilanço tarihindeki değerine indirgenmesi için iskonto edilir.

2.3.19 Taahhütler, koşullu varlıklar ve yükümlülükler

Geçmiş olaylardan kaynaklanan ve mevcudiyeti işletmenin tam olarak kontrolünde bulunmayan gelecekteki bir veya daha fazla kesin olmayan olayın gerçekleşip gerçekleşmemesi ile teyit edilebilecek muhtemel yükümlülükler ve varlıklar konsolide finansal tablolara alınmamakta ve koşullu yükümlülükler ve varlıklar olarak değerlendirilmektedir (Not 22).

2.3.20 Temettü

Grup, temettü gelirlerini ilgili temettüyü alma hakkı olduğu tarihte konsolide finansal tablolara yansıtmaktadır. Temettü borçları, kar dağıtımının bir unsuru olarak beyan edildiği dönemde yükümlülük olarak konsolide finansal tablolara yansıtılır.

2.3.21 Hisse başına kazanç

Konsolide kapsamlı gelir tablosunda belirtilen hisse başına kazanç, net karın, dönem boyunca mevcut bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile tespit edilir.

Türkiye'de şirketler mevcut hissedarlarına birikmiş karlardan ve özkaynak enflasyon düzeltmesi farkları hesabından hisseleri oranında hisse dağıtarak ("Bedelsiz Hisseler") sermayelerini arttırabilir. Hisse başına kar hesaplanırken bu bedelsiz hisse ihracı çıkarılmış hisseler olarak sayılır. Dolayısıyla hisse başına kar hesaplamasında kullanılan ağırlıklı hisse adedi ortalaması, hisselerin bedelsiz olarak çıkarılmasını geriye dönük olarak uygulamak suretiyle elde edilir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.3.22 Bölümlere göre raporlama

TFRS 11 "Müşterek Anlaşmalar" standardı, iş ortaklıklarını konsolide finansal tablolarda özkaynak yönetimine göre muhasebeleştirmeyi zorunlu kılmıştır. Bu değişiklik Grup tarafından geriye dönük olarak uygulanmıştır. Bu kapsamda Opet Petrolcülük A.Ş. özkaynak metodu ile değerlendirilmiş olup, akaryakıt dağıtım bölümü, bölümlere göre raporlama kapsamından çıkarılmıştır. Konsolidasyon kapsamında sadece rafinaj bölümü kalmış olması sebebiyle 1 Ocak 2013 tarihinden başlamak üzere bölümlere göre raporlama yapılmamaktadır.

Şirket'in, 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait toplam satışlarının %10'undan fazla satış yaptığı müşterilerinden elde ettiği toplam 13.714.581 bin TL tutarındaki ciro akaryakıt satışlarından oluşmaktadır (31 Aralık 2015 – 10.776.744 bin TL).

2.3.23 Nakit akış tablosu

Nakit akım tablosunda, döneme ilişkin nakit akım tabloları işletme, yatırım ve finansman faaliyetlerine dayalı bir biçimde sınıflandırılarak raporlanır.

İşletme faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akımları Grup'un faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akımlarını gösterir.

Yatırım faaliyetleri ile ilgili nakit akımları, Grup'un yatırım faaliyetlerinde (sabit yatırımlar ve finansal yatırımlar) kullandığı ve elde ettiği nakit akımlarını gösterir.

Finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akımları, Grup'un finansman faaliyetlerinde kullandığı kaynakları ve bu kaynakların geri ödemelerini gösterir.

2.3.24 Araştırma ve geliştirme giderleri

Araştırma masrafları, oluşturduğu dönem içerisinde kapsamlı gelir tablosuna kaydedilir.

Geliştirme faaliyetleri (ya da Grup içi bir projenin gelişim aşaması) sonucu ortaya çıkan işletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıklar yalnızca aşağıda belirtilen şartların tamamı karşılandığında kayda alınırlar:

- duran varlığın kullanıma hazır ya da satılmaya hazır hale getirilebilmesi için tamamlanmasının teknik anlamda mümkün olması,
- duran varlığı tamamlama, kullanma veya satma niyetinin olması,
- duran varlığın kullanılabilir veya satılabilir olması,
- varlığın ne şekilde ileriye dönük olası bir ekonomik fayda sağlayacağını belli olması,
- duran varlığın gelişimini tamamlamak, söz konusu varlığı kullanmak ya da satmak için uygun teknik, finansal ve başka kaynakların olması, ve
- varlığın geliştirme maliyetinin, geliştirme sürecinde güvenilir bir şekilde ölçülebilir olması.

Diğer geliştirme giderleri gerçekleştiğinde gider olarak kaydedilmektedir. Önceki dönemde gider kaydedilen geliştirme gideri sonraki dönemde aktifleştirilemez.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.3.25 Devlet teşvik ve yardımları

Devlet teşvikleri ile birlikte yatırım, araştırma ve geliştirme teşvikleri; Grup'un teşvik talepleri ile ilgili olarak yetkililer tarafından onaylandığı zaman tahakkuk esasına göre gerçeğe uygun değer ile muhasebeleştirilir.

Yatırım indirimi istisnası kapsamında indirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan devlet teşvikleri TMS-12 Gelir Vergileri standardı kapsamında değerlendirilmektedir (Not 2.3.13).

2.3.26 İşletme birleşmeleri ve şerefiye

İşletme birleşmeleri, TFRS 3 "İşletme Birleşmeleri" kapsamında satın alma yöntemine göre muhasebeleştirilir. 1 Ocak 2011 tarihinden önceki işletme birleşmelerinde bir işletmenin satın alınması ile ilgili katlanılan satın alma maliyeti, iktisap edilen işletmenin satın alma tarihindeki tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerine dağıtılır. Satın alım maliyetinin iktisap edilen işletmenin tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerlerindeki iktisap edenin payını aşan kısmı şerefiye olarak konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir. İşletme birleşmelerinde iktisap edilen işletmenin/şirketin finansal tablolarında yer almayan ancak şerefiyenin içerisinde ayrılabilme özelliğine sahip varlıklar, maddi olmayan duran varlıklar (marka değeri gibi) ve/veya şarta bağlı yükümlülükler gerçeğe uygun değerleri ile konsolide finansal tablolara yansıtılır. İşletme birleşmesi sırasında oluşan şerefiye amortismanına tabi tutulmaz, bunun yerine yılda bir kez veya şartların değer düşüklüğünü işaret ettiği durumlarda daha sık aralıklarla değer düşüklüğü tespit çalışmasına tabi tutulur.

İktisap edilen tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerindeki iktisap edenin payının işletme birleşmesi maliyetini aşması durumunda ise fark gelir olarak kaydedilir.

1 Ocak 2011 tarihinden sonra gerçekleşen işletme birleşmelerinde, 1 Ocak 2011 tarihi itibarıyla geçerli olan yeniden düzenlenmiş TFRS 3 "İşletme Birleşmeleri" standardı uygulanmaktadır. Yeniden düzenlenmiş TFRS 3'ün temel farkı satın alma sırasında katlanılan bütün işlem maliyetlerinin kar/zararda muhasebeleştirilmesidir. 2016 yılı içerisinde gerçekleşen ve yeniden düzenlenmiş TFRS 3'ün uygulanmasını gerektiren bir işletme birleşmesi yoktur.

Şerefiye, değer düşüklüğü tespiti için nakit üreten birimlere dağıtılır. Dağıtım, şerefiyenin oluşmasına neden olan işletme birleşmesinden fayda elde etmesi beklenen nakit üreten bir ya da birden fazla birime yapılır. Grup, 28 Aralık 2006 tarihindeki Opet iktisabı nedeniyle Opet'in yurtiçindeki önemli pazar pozisyonu ve Tüpraş ile birlikteliğinin yaratacağı sinerjiyi, şerefiyenin oluşmasına ana sebep olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak Grup yönetimi, Opet, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıklarını tek bir nakit üreten birim olarak değerlendirmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.3.27 Türev araçlar ve riskten korunma işlemleri

Türev araçlar ilk olarak sözleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyeti üzerinden kayda alınmakta ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değer ile değerlendirilmektedir. Grup'un türev finansal araçlarını vadeli döviz ve mal alım-satım sözleşmeleri ve vadeli faiz oranı takası ve çapraz döviz takası ile ilgili işlemler oluşturmaktadır. Söz konusu türev araçlar ekonomik olarak Grup için risklere karşı etkin bir koruma sağlamakla birlikte, risk muhasebesi yönünden gerekli koşulları taşımadıkları durumlarda bunlara ilişkin gerçeğe uygun değer değişiklikleri gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

Gerçeğe uygun değeriyle ölçülen ve gelir tablosuyla ilişkilendirilen vadeli döviz alım satım sözleşmelerinin gerçeğe uygun değeri, orijinal vadeli kurun, ilgili para birimi için sözleşmenin geri kalan kısmında geçerli olan piyasa faiz oranları referans alınarak hesaplanıp, dönem sonları itibarıyla, geçerli olan ileri vadeli kur ile karşılaştırılması yoluyla belirlenmektedir. Türev araçlar gerçeğe uygun değerinin pozitif veya negatif olmasına göre, bilançoda sırasıyla varlık ve yükümlülük olarak kaydedilmektedir (Not 20).

Yapılan değerlendirme sonucu gerçeğe uygun değeriyle ölçülen ve gelir tablosuyla ilişkilendirilen finansal varlık/yükümlülük olarak sınıflandırılan türev araçların gerçeğe uygun değerinde meydana gelen farklar gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

Grup'un finansal riskten korunma muhasebesi koşullarını yerine getiren finansal riskten korunma işlemleri aşağıda açıklandığı şekilde muhasebeleştirilmektedir:

Nakit akış riskinden korunma işlemleri

Grup, türev sözleşmesi yapıldığı tarihte, kayıtlı bir varlığın veya yükümlülüğün veya belirli bir riskle ilişkisi kurulabilen ve gerçekleşmesi muhtemel olan işlemlerin nakit akışlarında belirli bir riskten kaynaklanan ve kar/zararı etkileyebilecek değişimlere karşı korunmayı sağlayan işlemleri nakit akış riskinden korunma olarak belirlemektedir.

Grup, etkin olarak nitelendirilen nakit akış finansal riskten korunma işlemlerine ilişkin kazanç ve kayıplarını özkaynaklarda "riskten korunma kazanç/(kayıpları)" olarak göstermektedir. Etkin olmayan kısım ise dönem karında kar veya zarar olarak tanımlanır. Finansal riskten korunma taahhüdün veya gelecekteki muhtemel işlemin bir varlık veya yükümlülük haline gelmesi durumunda özkaynak kalemleri arasında izlenen bu işlemlerle ilgili kazanç ya da kayıplar bu kalemlerden alınarak söz konusu varlık veya yükümlülüğün elde etme maliyetine veya defter değerine dahil edilmektedir. Aksi durumda, özkaynak kalemleri altında muhasebeleştirilmiş tutarlar, finansal riskten korunma gelecekteki muhtemel işlemin gelir tablosunu etkilediği dönemde gelir tablosuna transfer edilerek kar veya zarar olarak yansıtılır.

Gerçeğe uygun değeriyle ölçülen ve özkaynakla ilişkilendirilen vadeli faiz oranı takası sözleşmelerinin gerçeğe uygun değeri, orijinal vadeli faiz oranının, ilgili para birimi için sözleşmenin geri kalan kısmında geçerli olan piyasa faiz oranları referans alınarak hesaplanıp, dönem sonları itibarıyla, geçerli olan ileri vadeli faiz oranı ile karşılaştırılması yoluyla belirlenmektedir. Türev araçlar gerçeğe uygun değerinin pozitif veya negatif olmasına göre, bilançoda sırasıyla varlık ve yükümlülük olarak kaydedilmektedir (Not 20).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

Gelecekte gerçekleşmesi muhtemel işlemin, gerçekleşmesi artık beklenmiyorsa, önceden özkaynaklar altında muhasebeleştirilen birikmiş kazanç ve kayıplar gelir tablosuna transfer edilir. Finansal riskten korunma aracının, yerine belgelenmiş finansal riskten korunma stratejisine uygun olarak başka bir araç tanımlanmadan veya uzatılmadan, vadesinin dolması, satılması, sona erdirilmesi veya kullanılması veya finansal riskten korunma tanımının iptal edilmesi durumunda, önceden diğer kapsamlı gelir altında muhasebeleştirilmiş kazanç ve kayıplar, kesin taahhüt veya tahmini işlem gelir tablosunu etkileyene kadar özkaynaklar altında sınıflandırılmaya devam eder.

2.4. Muhasebe politikaları, muhasebe tahminlerinde değişiklikler ve hatalar

Yeni bir TMS/TFRS'nin ilk kez uygulanmasından kaynaklanan muhasebe politikası değişiklikleri, söz konusu TMS/TFRS'nin şayet varsa, geçiş hükümlerine uygun olarak geriye veya ileriye dönük olarak uygulanmaktadır. Herhangi bir geçiş hükmünün yer almadığı değişiklikler, muhasebe politikasında isteğe bağlı yapılan önemli değişiklikler veya tespit edilen muhasebe hataları geriye dönük olarak uygulanmakta ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenmektedir.

2.5. Önemli muhasebe değerlendirme, tahmin ve varsayımları

Varlık ve yükümlülüklerin kayıtlı değerleri üzerinde önemli etkisi olan muhasebe tahminleri aşağıdaki gibidir:

a) Kıdem tazminatı karşılığı:

Kıdem tazminatı karşılığının hesaplamasında çalışan devir hızı, iskonto oranları ve maaş artışları gibi aktüeryal varsayımlar kullanılmaktadır. Hesaplamaya ilişkin detaylar çalışanlara sağlanan faydalar dipnotunda belirtilmiştir (Not 17).

b) Faydalı ömür:

Maddi varlıklar, yatırım amaçlı gayrimenkuller ve şerefiye haricindeki maddi olmayan varlıklar tahmini faydalı ömürleri boyunca itfaya tabi tutulmuştur. Yönetim tarafından belirlenen faydalı ömürler Not 2.3.7 ve 2.3.8'de açıklanmıştır.

c) Şerefiye değer düşüklüğü tespit çalışmaları:

Grup, Opet alımından kaynaklanan şerefiyeyi Not 2.3.10'da belirtildiği üzere yılda bir kez veya şartların değer düşüklüğünü işaret ettiği durumlarda daha sık aralıklarla değer düşüklüğü tespit çalışmasına tabi tutmaktadır. Söz konusu nakit üreten birimin geri kazanılabilir değeri satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değer hesaplamalarına göre tespit edilmiştir. Bu hesaplamalar belirli tahmin ve varsayımlar içermektedir. Grup, 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla yapmış olduğu değer düşüklüğü testleri sonucunda şerefiye tutarında herhangi bir değer düşüklüğü tespit etmemiştir. Grup'un finansal tablolarında şerefiye tutarı Opet iştirak değerinin üzerine sınıflandırılmıştır.

d) Ertelenen vergi aktifi:

Ertelenen vergi aktifi gelecek yıllarda vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğunun tespiti halinde kayıtlara alınmaktadır. Vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğu durumlarda ertelenmiş vergi aktifi her türlü geçici farklar üzerinden hesaplanmaktadır. 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıl için Grup'un gelecek dönemlerde vergilendirilebilir karının olacağına dair kullanılan varsayımlar yeterli bulunduğundan ertelenmiş vergi aktifi kaydedilmiştir (Not 29).

3. İşletme birleşmeleri

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıl içerisinde gerçekleşen herhangi bir işletme birleşmesi yoktur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)**4. Nakit ve nakit benzerleri**

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Bankalar		
Gelir payı (bloke)	1.002.012	823.645
Vadeli mevduat	5.016.257	2.151.632
Vadesiz mevduat	6.145	47.536
Vadeli mevduat faiz tahakkukları	26.307	4.733
Toplam	6.050.721	3.027.546

Gelir payı (bloke)

Şirket tarafından, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nde belirlendiği üzere, müşterilerden alınan gelir payı bankalarda tutulmakta ve Şirket kayıtlarında bloke mevduat olarak değerlendirilmektedir. Gelir payları 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilmiştir (Not 15).

Vadeli mevduat ve diğer hazır değerler

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla vadeli mevduatların detayı aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2016

	Etkin faiz oranı %	1 aydan kısa	1 - 3 ay arası	Toplam
TL	11,40	945.212	-	945.212
ABD Doları	3,63	2.884.335	181.826	3.066.161
Avro	1,98	1.003.834	557	1.004.391
İngiliz Sterlini	1,30	493	-	493
Vadeli mevduat		4.833.874	182.383	5.016.257

31 Aralık 2015

	Etkin faiz oranı %	1 aydan kısa	1 - 3 ay arası	Toplam
TL	13,75	600.110	-	600.110
ABD Doları	2,28	1.510.950	11.543	1.522.493
Avro	1,40	20.730	8.176	28.906
İngiliz Sterlini	1,40	123	-	123
Vadeli mevduat		2.131.913	19.719	2.151.632

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla konsolide nakit akış tablosunda yer alan nakit ve nakit benzeri değerler aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Hazır değerler	6.050.721	3.027.546
Eksi: Bloke mevduatlar (Gelir payı)	(1.002.012)	(823.645)
Eksi: Vadeli mevduat faiz tahakkukları	(26.307)	(4.733)
Nakit ve nakit benzeri değerler	5.022.402	2.199.168

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Kısa vadeli borçlanmalar:		
Kısa vadeli banka kredileri	385.162	94.017
Kredi faiz tahakkukları	362	6
Toplam	385.524	94.023
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:		
Uzun vadeli banka kredilerinin kısa vadeli taksitleri	1.265.535	1.684.088
Çıkarılmış tahviller	200.000	-
Kredi faiz tahakkukları	81.435	70.783
Tahvil faiz tahakkukları	25.464	22.487
Toplam	1.572.434	1.777.358
Uzun vadeli borçlanmalar:		
Uzun vadeli banka kredileri	7.712.045	5.812.719
Çıkarılmış tahviller	2.463.440	2.235.320
Kredi faiz tahakkukları	822	-
Toplam	10.176.307	8.048.039
Toplam borçlanmalar	12.134.265	9.919.420

Tüpraş tarafından 18 Aralık 2014, 31 Aralık 2014, 16 Ocak 2015 ve 19 Ocak 2015 tarihli özel durum açıklamalarında bildirildiği üzere, yurtiçinde halka arz edilmeksizin nitelikli yatırımcılara bir milyar Türk Lirası nominal tutara kadar tahvil ihracına yönelik gerekli izinler alınmış ve toplam 200 milyon Türk Lirası nominal tutarındaki, 728 gün vadeli ve altı ayda bir sabit kupon ödemeli tahvil ihracı 19 Ocak 2015 tarihinde tamamlanmıştır.

Tüpraş, 26 Eylül, 17 Ekim, 18 Ekim, 30 Ekim ve 2 Kasım 2012 tarihli özel durum açıklamalarında belirttiği üzere yurtdışında yerleşik yatırımcılara tahvil ihraç etmiş ve tahvil satışı 2 Kasım 2012 tarihinde tamamlamıştır. Satışı tamamlanan toplam 700 milyon ABD Doları tutarındaki tahviller altı ayda bir faiz ödemeli olup bu tahvillerin kupon faiz oranı %4,125 ve vadesi 2 Mayıs 2018'dir.

Tüpraş, 17 Mart 2016 tarihli özel durum açıklamasında belirttiği üzere işletme sermayesi ihtiyaçlarının karşılanması ve borçlanma vadelerinin ağırlıklı ortalamasının uzatılmasını teminen, uzun vadeli dış finansman sağlanması amacıyla HSBC (Koordinatör), ING (Kredi Temsilcisi), The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd., Citibank N.A., Intesa Sanpaolo ve JP Morgan Chase Bank, N.A., London Branch'dan oluşan bankalar topluluğu ile kredi sözleşmesi imzalamıştır. Bu sözleşmelere istinaden 29 Mart 2016 tarihinde 261,5 milyon Avro ve 157,5 milyon USD tutarlarında kredi kullanılmıştır. Krediler 6 ayda bir faiz ödemeli, ilk 3 yıl geri ödemesiz ve toplam 5 yıl vadelidir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar (devamı)

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla kısa ve uzun vadeli borçlanmaların para birimi ve etkin faiz oranı bilgileri aşağıdaki gibidir:

			31 Aralık 2016
	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal bakiyeler	Bin TL
Kısa vadeli borçlanmalar:			
Avro krediler	2,89	7.000.000	25.970
TL krediler (*)	8,80	359.191.765	359.192
			385.162
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:			
ABD doları krediler	3,34	314.914.269	1.108.246
Avro krediler	3,21	9.584.273	35.557
TL krediler	12,65	121.732.026	121.732
TL tahviller	8,97	200.000.000	200.000
			1.465.535
Faiz tahakkukları			107.261
Toplam kısa vadeli borçlanmalar			1.957.958
Uzun vadeli borçlanmalar:			
ABD doları krediler	3,11	1.613.833.466	5.679.403
ABD doları tahviller	4,17	700.000.000	2.463.440
Avro krediler	2,08	296.011.204	1.098.171
TL krediler	12,58	934.470.588	934.471
			10.175.485
Faiz tahakkukları			822
Toplam uzun vadeli borçlanmalar			10.176.307

(*) 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla, ÖTV, Gümkart ve SGK borçlarının ödenmesinde bankalar tarafından Şirket'e 190.645 bin TL tutarında faizsiz kredi sağlanmıştır (31 Aralık 2015 – 90.673 bin TL).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)**5. Borçlanmalar (devamı)**

			31 Aralık 2015
	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal bakiyeler	Bin TL
Kısa vadeli borçlanmalar:			
ABD doları krediler	2,63	1.150.000	3.344
TL krediler	-	90.672.977	90.673
			94.017
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:			
ABD doları krediler	2,63	314.423.295	914.217
Avro krediler	2,39	13.016.855	41.361
TL krediler	11,26	728.509.803	728.510
			1.684.088
Faiz tahakkukları			93.276
Toplam kısa vadeli borçlanmalar			1.871.381
Uzun vadeli borçlanmalar:			
ABD doları krediler	2,50	1.585.919.115	4.611.218
ABD doları tahviller	4,17	700.000.000	2.035.320
Avro krediler	3,13	45.375.909	144.187
TL krediler	11,52	1.057.313.726	1.057.314
TL tahviller	8,97	200.000.000	200.000
			8.048.039
Faiz tahakkukları			-
Toplam uzun vadeli borçlanmalar			8.048.039

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla uzun vadeli borçlanmaların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
2017	-	2.180.509
2018	4.544.096	2.944.591
2019	1.358.333	602.960
2020	1.443.351	621.157
2021 ve sonrası	2.830.527	1.698.822
Toplam	10.176.307	8.048.039

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar (devamı)

Kredilerin ve tahvillerin yeniden fiyatlandırmaya kalan sürelerine ilişkin faize duyarlılık dağılımı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
1-90 gün	2.779.361	301.400
91-365 gün	4.780.459	5.280.120
1-5 yıl	4.264.306	3.928.189
5 yıl üzeri	310.139	409.711
	12.134.265	9.919.420

Tüpraş 2011 yılında, Fuel Oil Dönüşüm Projesi Yatırımının finansmanı için 3 ayrı kredi anlaşması imzalamış olup, bu anlaşmalara istinaden 2011-2015 yılları arasında kredi sigorta ödemeleri ve yatırım harcamaları için toplam 1.998 milyon ABD Doları tutarında kredi kullanmıştır. Finansman paketi kapsamında İspanyol İhracat Kredi Kuruluşu (CESCE) ve İtalyan İhracat Kredi Kuruluşu (SACE) tarafından sigorta edilen krediler ilk 4 yıl anapara ve faiz geri ödemesiz, toplam 12 yıl vadeli, üçüncü kredi anlaşması ise ilk 4 yıl anapara geri ödemesiz, toplam 7 yıl vadeli. Bu kredilerin geri ödemeleri 2015 yılında başlamış olup 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla kredilerin toplam tutarı 1.555 milyon ABD Doları'dır (31 Aralık 2015–1.850 milyon ABD Doları).

6. Ticari alacaklar ve borçlar

Kısa vadeli ticari alacaklar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Ticari alacaklar	2.433.602	1.888.743
İlişkili taraflardan ticari alacaklar (Not 31)	751.824	658.673
Şüpheli ticari alacaklar	2.676	2.593
Diğer ticari alacaklar	9	16
Eksi: Vadeli satışlardan kaynaklanan ertelenen finansman geliri	(5.153)	(7.600)
Eksi: Şüpheli ticari alacak karşılığı	(2.676)	(2.593)
Toplam kısa vadeli ticari alacaklar (net)	3.180.282	2.539.832

Tüpraş, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla gayri kabili rücu faktoring kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 1.625.766 bin TL'yi (31 Aralık 2015 – 778.111 bin TL) ticari alacaklardan düşmüştür.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

6. Ticari alacaklar ve borçlar (devamı)

Vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacakların kredi kalitesi

Grup, vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış veya koşulları yeniden görüşülmüş ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detayları dört grupta incelemektedir. 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla söz konusu ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detaylar aşağıda belirtilmiştir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Grup 1	1.783	245
Grup 2	3.063	285.691
Grup 3	2.070.505	1.273.775
Grup 4	1.040.014	970.364
Toplam	3.115.365	2.530.075

Grup 1 - Yeni müşteriler (3 aydan kısa süredir müşteri olanlar)

Grup 2 - Kamu kurum ve kuruluşları

Grup 3 - Önceki dönemlerde tahsil gecikmesi yaşanmamış mevcut müşteriler (3 aydan uzun süredir müşteri olanlar)

Grup 4 - Önceki dönemlerde tahsilat sıkıntısı yaşanmış, ancak gecikmeli olsa da tahsilat yapılmış mevcut müşteriler (Grup 1 ve 2 hariç)

Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacaklar için yaşlandırma analizi

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacakların yaşlandırması aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
3 aydan kısa	62.386	9.354
3-12 ay arası	2.531	403
Toplam	64.917	9.757

Grup'un vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacaklar için almış olduğu 51.479 bin TL (31 Aralık 2015 –2.812 bin TL) teminat bulunmaktadır. Grup'un teminatsız alacaklarının önemli bir kısmının düzenli satış yapılan devlet kuruluşlarından olması sebebiyle herhangi bir tahsilat riski öngörülmektedir.

Şüpheli ticari alacak karşılığının 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllar içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	2.593	2.593
Dönem içerisindeki artış	98	-
Dönem içerisindeki tahsilatlar	(15)	-
31 Aralık	2.676	2.593

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

6. Ticari alacaklar ve borçlar (devamı)**Kısa vadeli ticari borçlar:**

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Ticari borçlar	6.910.572	3.799.352
İlişkili taraflara ticari borçlar (Not 31)	88.017	62.804
Eksi: Vadeli alışlardan kaynaklanan ertelenen finansman gideri	(10.746)	(1.589)
Toplam kısa vadeli ticari borçlar (net)	6.987.843	3.860.567

7. Diğer alacaklar**Kısa vadeli diğer alacaklar:**

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Sigorta tazminat alacakları	7.623	2.607
Verilen depozito ve teminatlar	10.280	16.267
Personelden alacaklar	7.723	6.941
Şüpheli diğer alacaklar	304	738
Eksi: Şüpheli diğer alacaklar karşılığı	(304)	(738)
Toplam	25.626	25.815

8. Stoklar

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
İlk madde ve malzeme	1.084.842	939.327
Yarı mamuller	795.792	545.730
Mamuller	919.756	526.884
Ticari mallar	50.669	12.074
Yoldaki mallar	743.851	169.266
Diğer stoklar	13.529	10.994
	3.608.439	2.204.275
Stok değer düşüklüğü karşılığı	-	(102.114)
Toplam	3.608.439	2.102.161

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla, stok değer düşüklüğü karşılığı bulunmamaktadır. 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla, stok değer düşüklüğü karşılığının 36.535 bin TL'si mamullerden, 63.346 bin TL'si yarı mamullerden, 2.233 bin TL'si ticari mallardan kaynaklanmaktadır. Stok değer düşüklüğü karşılığı satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

8. Stoklar (devamı)

Stok değer düşüklüğü karşılığının 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren dönemler içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	102.114	90.204
Dönem içerisindeki artışlar	-	102.114
Dönem içerisindeki iptaller	(102.114)	(90.204)
31 Aralık	-	102.114

9. Finansal yatırımlar

Satılmaya hazır finansal yatırımlar:

		31 Aralık 2016		31 Aralık 2015
	İştirak oranı (%)	Tutar	İştirak oranı (%)	Tutar
Körfez Hava Ulaştırma A.Ş.	100,00	4.000	100,00	4.000
		4.000		4.000

10. Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar

		31 Aralık 2016		31 Aralık 2015
	İştirak oranı (%)	Tutar	İştirak oranı (%)	Tutar
OPET Petrolcülük A.Ş.	40,00	923.994	40,00	762.217
		923.994		762.217

28 Aralık 2006 tarihinde Opet hisselerinin satın alımından doğan 189.073 bin TL'lik şerefiye tutarı mali tablolarda özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların üzerine sınıflandırılmıştır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)**10. Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar (devamı)**

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlardaki değişimler aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	762.217	726.494
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların;		
Mali yıl karlarındaki pay	158.750	70.080
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirden kar veya zararda sınıflandırılacak paylar	40.402	28.005
Dağıttığı temettü	(42.000)	(70.000)
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	(1.011)	221
Yabancı para çevrim farkları	5.636	5.498
Geçmiş yıllara ilişkin düzeltmelerin etkisi	-	1.919
31 Aralık	923.994	762.217

Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların özet mali tabloları (etkin ortaklık payı öncesi) aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Dönen varlıklar	3.039.266	2.173.587
Duran varlıklar	2.301.201	1.993.748
Toplam varlıklar	5.340.467	4.167.335
Kısa vadeli yükümlülükler	2.399.461	1.729.243
Uzun vadeli yükümlülükler	1.103.703	1.005.232
Özkaynaklar	1.837.303	1.432.860
Toplam kaynaklar	5.340.467	4.167.335

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Satış gelirleri (net)	20.533.669	18.485.152
Brüt kar	1.274.948	859.857
Faaliyet karı	611.266	338.843
Net dönem karı	396.874	175.201

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

10. Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar (devamı)

Şerefiye değer düşüklüğü testi

Grup yönetimi Opet'in yurtiçindeki önemli pazar pozisyonu ve Tüpraş ile birlikteliğinin yaratacağı sinerjiyi, şerefiyenin oluşmasındaki ana sebepler olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak Grup yönetimi tarafından, Opet, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıkları tek bir nakit üreten birim olarak değerlendirilerek şerefiye Opet üzerine dağıtılmıştır.

Söz konusu nakit üreten birimin geri kazanılabilir değeri iskonto edilmiş nakit akım analizlerine göre yapılan satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değer hesaplamalarına göre tespit edilmiştir. Bu gerçeğe uygun değer hesaplamaları vergi sonrası nakit akım projeksiyonlarını içermekte olup ABD doları bazında tespit edilen bu projeksiyonlar Opet yönetimi tarafından onaylanan on yıllık planlara dayanmaktadır. Grup, içinde bulunduğu sektörde operasyonel sonuçların ve ileriye yönelik tahminlerin değerlendirilmesinde beş yıldan daha uzun bir süreye ilişkin analizin daha uygun olduğunu öngörmektedir ve dolayısıyla değer düşüklüğü testini on yıllık projeksiyonlara dayandırmaktadır. On yıllık projeksiyonlarda nakit akımlar %2 uzun vade büyüme oranı kullanılarak tespit edilmiştir. Gerçeğe uygun değer tespiti sırasında ABD doları cinsinden bulunan değer bilanço tarihi kuru ile TL'ye çevrilmek suretiyle hesaplanmıştır. Bu nedenle, söz konusu gerçeğe uygun değer modeli döviz piyasasında yaşanan dalgalanmalardan etkilenmektedir. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Opet'in gerçeğe uygun değeri 5.848 milyon TL'dir (Grup etkin ortaklık payı ile 2.339 milyon TL). 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla diğer tüm etkenler sabit tutulduğunda, ABD doları kurundaki %1'lik değişim söz konusu gerçeğe uygun değerde 58.484 bin TL değişime yol açardı.

Gerçeğe uygun değer hesaplama modelinde yer alan diğer önemli varsayımlar aşağıdaki gibidir:

Brüt kar marjı	%4,7 - %5,8
İskonto oranı	%8,2

Opet yönetimi bütçelenen brüt kar marjını şirketin geçmiş performansını ve pazar büyüme beklentilerini esas alarak tespit etmiştir. Kullanılan iskonto oranı vergi sonrası iskonto oranı olup şirkete özgü riskleri de içermektedir. İskonto edilmiş nakit akımlarının hesaplanmasında kullanılan vergi sonrası iskonto oranının %1 daha yüksek/düşük olması (%8,2 yerine %9,2 veya %7,2), söz konusu satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değerde 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 1.339.122 bin TL tutarında düşüşe/ 1.868.094 bin TL tutarında artışa sebep olmaktadır.

Yukarıdaki varsayımlar kullanılarak yapılan değer düşüklüğü testleri sonucunda 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla şerefiye tutarında herhangi bir değer düşüklüğü tespit edilmemiştir. Söz konusu nakit üreten birimin satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değeri, defter değerinden yüksek olduğundan Şirket yönetimi kullanım değeri esasına göre geri kazanılabilir değer hesaplaması yapmamıştır.

11. Yatırım amaçlı gayrimenkuller

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla yatırım amaçlı gayrimenkuller 4.621 bin TL tutarındaki arsalarından oluşmaktadır (31 Aralık 2015 – 4.621 bin TL). Yatırım amaçlı arsaların makul değerleri yapılan değerlendirme çalışmaları kapsamında 38.117 bin TL olarak tespit edilmiştir (31 Aralık 2015 – 38.117 bin TL).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)**12. Maddi duran varlıklar**

	1 Ocak 2016	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2016
Maliyet:					
Arazi ve arsalar	48.844	-	-	-	48.844
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3.525.298	-	162.946	(487)	3.687.757
Binalar	695.372	-	49.222	(2)	744.592
Makine, tesis ve cihazlar	11.149.479	84	280.086	(9.365)	11.420.284
Taşıt araçları	619.383	129.499	1.432	(835)	749.479
Döşeme ve demirbaşlar	105.955	1.350	11.336	(4.244)	114.397
Yapılmakta olan yatırımlar	499.904	668.988	(518.944)	-	649.948
Diğer maddi duran varlıklar	1.488	-	-	-	1.488
	16.645.723	799.921	(13.922)	(14.933)	17.416.789
Birikmiş amortisman:					
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(1.129.120)	(143.589)	-	465	(1.272.244)
Binalar	(174.083)	(14.889)	-	2	(188.970)
Makine, tesis ve cihazlar	(3.664.377)	(316.517)	-	8.326	(3.972.568)
Taşıt araçları	(139.883)	(32.580)	-	598	(171.865)
Döşeme ve demirbaşlar	(57.230)	(15.124)	-	4.053	(68.301)
Diğer maddi duran varlıklar	(1.286)	(79)	-	-	(1.365)
	(5.165.979)	(522.778)	-	13.444	(5.675.313)
Net defter değeri	11.479.744				11.741.476

	1 Ocak 2015	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2015
Maliyet:					
Arazi ve arsalar	48.862	-	-	(18)	48.844
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	1.656.919	-	1.868.381	(2)	3.525.298
Binalar	444.122	-	251.383	(133)	695.372
Makine, tesis ve cihazlar	5.692.599	13	5.458.498	(1.631)	11.149.479
Taşıt araçları	516.853	94.527	8.437	(434)	619.383
Döşeme ve demirbaşlar	80.955	752	26.455	(2.207)	105.955
Yapılmakta olan yatırımlar	6.921.974	1.206.169	(7.628.239)	-	499.904
Diğer maddi duran varlıklar	1.367	121	-	-	1.488
	15.363.651	1.301.582	(15.085)	(4.425)	16.645.723
Birikmiş amortisman:					
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(998.696)	(130.425)	-	1	(1.129.120)
Binalar	(160.461)	(13.755)	-	133	(174.083)
Makine, tesis ve cihazlar	(3.381.748)	(284.001)	-	1.372	(3.664.377)
Taşıt araçları	(112.480)	(27.837)	-	434	(139.883)
Döşeme ve demirbaşlar	(45.681)	(13.696)	-	2.147	(57.230)
Diğer maddi duran varlıklar	(1.192)	(94)	-	-	(1.286)
	(4.700.258)	(469.808)	-	4.087	(5.165.979)
Net defter değeri	10.663.393				11.479.744

Şirket, Fuel Oil Dönüşüm projesi kapsamında yapılan yatırımını tamamlamış olup, 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla 7.229.540 bin TL aktifleştirmeye yapmıştır. İlgili aktifleştirmeye ilişkin borçlanma maliyetine son verilen 1 Mart 2015 tarihinden itibaren amortisman hesaplanmaya başlanmış olup, 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosunda toplam 238.157 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 190.206 bin TL) amortisman giderinin 217.738 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 186.333 bin TL) kısmı satılan malın maliyetinde, 20.419 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 3.873 bin TL) kısmı genel yönetim giderlerinde muhasebeleştirilmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

12. Maddi duran varlıklar (devamı)

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda 522.778 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 469.808 bin TL) amortisman giderinin 483.776 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 409.836 bin TL) kısmı satılan malın maliyetinde, 3 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 3 bin TL) kısmı pazarlama giderlerinde, 38.999 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 59.969 bin TL) kısmı genel yönetim giderlerinde yer almaktadır.

13. Maddi olmayan duran varlıklar

Diğer maddi olmayan duran varlıklar:

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla diğer maddi olmayan duran varlıklar ve ilgili itfa paylarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2016	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2016
Maliyet:					
Haklar ve yazılımlar	57.087	-	7.500	(257)	64.330
Geliştirme giderleri	61.981	-	6.422	-	68.403
	119.068	-	13.922	(257)	132.733
Birikmiş itfa payları:					
Haklar ve yazılımlar	(30.418)	(6.288)	-	257	(36.449)
Geliştirme giderleri	(29.241)	(11.937)	-	-	(41.178)
	(59.659)	(18.225)	-	257	(77.627)
Net defter değeri	59.409				55.106

31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla diğer maddi olmayan varlıklar ve ilgili itfa paylarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2015	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2015
Maliyet:					
Haklar ve yazılımlar	49.933	24	7.130	-	57.087
Geliştirme giderleri	54.096	-	7.955	(70)	61.981
	104.029	24	15.085	(70)	119.068
Birikmiş itfa payları:					
Haklar ve yazılımlar	(25.436)	(4.982)	-	-	(30.418)
Geliştirme giderleri	(18.024)	(11.223)	-	6	(29.241)
	(43.460)	(16.205)	-	6	(59.659)
Net defter değeri	60.569				59.409

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda 18.225 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 16.205 bin TL) itfa payı giderinin; 13 bin TL'lik kısmı satılan malın maliyetinde (31 Aralık 2015 – 13 bin TL), 18.212 bin TL'lik kısmı genel yönetim giderlerinde (31 Aralık 2015 – 16.192 bin TL) yer almaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

14. Peşin ödenmiş giderler

Kısa vadeli peşin ödenmiş giderler:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Peşin ödenen sigorta ve diğer giderler	41.680	47.484
Peşin ödenen yatırım kredisi sigorta giderleri (*)	27.811	32.158
Verilen sipariş avansları	28.412	28.133
Toplam	97.903	107.775

Uzun vadeli peşin ödenmiş giderler:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Peşin ödenen yatırım kredisi sigorta giderleri (*)	77.589	105.400
İlişkili olmayan taraflara verilen sabit kıymet avansları	120.883	54.894
İlişkili taraflara verilen sabit kıymet avansları (Not 31)	37.454	17.963
Peşin ödenen diğer giderler	2.426	1.438
Toplam	238.352	179.695

(*) Şirket, Fuel Oil Dönüşüm Projesi için almış olduğu yatırım kredilerinin sigortalarını ilk kullanım sırasında peşin olarak ödemiştir. Bu giderler kredilerin vadesi süresince itfa olacaktır.

15. Diğer varlık ve yükümlülükler

Diğer dönen varlıklar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Tecil edilen Katma Değer Vergisi ("KDV")	357.063	289.514
Tecil edilen Özel Tüketim Vergisi ("ÖTV")	79.863	75.497
Yedek parça ve malzeme stokları	69.591	67.304
Mahsup edilecek vergi ve fonlar	44.302	24.318
Gelir tahakkukları (*)	19.348	448.312
Diğer çeşitli dönen varlıklar	3.263	11.049
Toplam	573.430	915.994

(*) 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla 448.312 bin TL'lik gelir tahakkukunun 445.148 bin TL'si 31 Aralık 2015 tarihinde sona eren vadeli mal alım-satım işlemlerinin gelir tahakkukundan oluşmaktadır. İlgili gelir tahakkuku satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiş olup 8 Ocak 2016 tarihi itibarıyla tahsil edilmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

15. Diğer varlık ve yükümlülükler (devamı)**Diğer duran varlıklar:**

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Yedek parça ve malzeme stokları	1.008.993	812.169
Diğer	1.120	952
Yedek parça ve malzeme stokları değer düşüklüğü karşılığı	(22.455)	(27.506)
Toplam	987.658	785.615

Diğer kısa vadeli yükümlülükler:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Ödenecek ÖTV	1.371.333	1.253.987
Gelir payı	1.006.511	827.793
Tecil edilen KDV	357.063	289.514
Gider tahakkukları (*)	246.536	-
Ödenecek KDV	226.314	239.207
Tecil edilen ÖTV	79.863	75.497
Ödenecek vergi ve yükümlülükler	43.475	37.381
Diğer	11.827	3.587
Toplam	3.342.922	2.726.966

(*) 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla gider tahakkukları Tüpraş'ın fiyat riskine maruz kalan stokları için yapılan mal alım-satım işlemlerinin (swap işlemleri ile sıfır maliyetli koridor işlemleri) gider tahakkuklarından oluşmaktadır. Toplam 7.050 bin varil ham petrol stokları için yapılmış swap işlemlerinin ağırlıklı ortalama sabit fiyatı 47,47 ABD Doları/varil'dir. Toplam 6.950 bin varil ham petrol stokları için yapılmış sıfır maliyetli koridor işlemlerinin ağırlıklı ortalama alım fiyatı 42,91 ABD Doları/varil, ağırlıklı ortalama satım fiyatı 53,56 ABD Doları/varil'dir. 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren mal alım-satım işlemlerinin ilgili gider tahakkuku satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiş olup 9 Ocak 2017 tarihi itibarıyla ödenmiştir.

Tecil edilen ÖTV ve KDV, ihracat kayıtlı satışların ÖTV ve KDV tutarından oluşmaktadır ve aynı zamanda varlıklarda "Diğer Dönen Varlıklar" içerisinde ve yükümlülüklerde "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" içerisinde yer almaktadır. Söz konusu satışların ihracat işlemlerinin gerçekleştiği belgelendiğinde, tecil edilen bu vergiler vergi dairesi tarafından terkin edilerek "Diğer Dönen Varlıklar" da yer alan ÖTV ve KDV tutarları, "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" ile karşılıklı olarak mahsuplaştırılmaktadır.

Petrol Piyasası Kanunu gereğince, rafinericilerin ulusal stok bulundurma yükümlülüğü kapsamındaki sorumluluğu nedeniyle oluşabilecek kaynak ihtiyacı, finansman giderleri ve bu mahiyetteki stokların depolama ve idame maliyeti, tüketici fiyatlarına ilave edilen, T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ("EPDK") tarafından azami 10 ABD dolar/ ton'a kadar belirlenecek olan ve değerlendirilmesi EPDK tasarrufunda olan gelir payı ile karşılanır. Rafinericilerin haricinde petrol ürünlerinin ithalatı durumunda ise bu gelir payı rafinericiye ithalatçı tarafından ödenir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

15. Diğer varlık ve yükümlülükler (devamı)

Grup, bu konuyu düzenleyen Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin ilgili maddesinin yürürlüğe girdiği tarih olan 1 Ocak 2005'ten itibaren akaryakıt satışları ve rafinerilerin dışındaki kuruluşların yaptığı akaryakıt ithalatı üzerinden gelir payı toplamaktadır.

Grup, akaryakıt üzerinden toplanan gelir payına ek olarak Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Yönetmeliği gereğince 16 Eylül 2005 tarihinden itibaren LPG için de gelir payı toplamaya başlamıştır.

Petrol Piyasası Kanunu uyarınca oluşturulan Ulusal Petrol Stoku Komisyonu, toplanan gelir paylarının banka hesabında bloke edilerek muhasebesinin Tüpraş Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmesi ve hesapta biriken tutarın gecelik repo ile değerlendirilmesi kararını almıştır.

Bu kararlara istinaden 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla hesaplanan 1.006.511 bin TL (31 Aralık 2015 – 827.793 bin TL) tutarında gelir payları kapsamlı gelir tablosu ile ilişkilendirilmeksizin "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" içerisinde muhasebeleştirilmektedir. Hesaplanan Gelir Payı'na ilişkin olarak bankalarda bloke gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilen 1.002.012 bin TL'lik tutar, "Nakit ve Nakit Benzerleri" içerisinde "Gelir payı (bloke)" olarak sınıflandırılmaktadır (31 Aralık 2015 – 823.645 bin TL) (Not 4).

Diğer uzun vadeli yükümlülükler:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Tesise katılım payı	1.389	1.611
Toplam	1.389	1.611

16. Ertelenmiş gelirler

Kısa vadeli ertelenmiş gelirler:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Alınan sipariş avansları	13.591	21.430
Ertelenmiş gelirler	1.826	1.681
Toplam	15.417	23.111

Uzun vadeli ertelenmiş gelirler:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Ertelenmiş gelirler	3.992	2.560
Toplam	3.992	2.560

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

17. Karşılıklar

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar:

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Kıdeme teşvik primi karşılığı	9.073	5.325
Personel prim tahakkukları	4.498	2.627
Toplam	13.571	7.952

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Kıdem tazminatı karşılığı	159.190	144.547
Kullanılmamış izin günleri karşılığı	44.137	41.904
Kıdeme teşvik primi karşılığı	4.088	7.522
Toplam	207.415	193.973

Kıdeme teşvik primi karşılığı:

Grup'un belli bir kıdemün üzerindeki çalışanlarına "Kıdeme Teşvik Primi" adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır.

Kıdeme Teşvik Primi, çalışanların işlerine ve işyerlerine bağlılıklarını teşvik etmek amacıyla 5 yıllık kıdeme ulaşan kapsam içi çalışanlara 45 günlük, 10 yıllık kıdemi olanlara 55 günlük, 15 yıllık kıdemi olanlara 70 günlük, 20 yıllık kıdemi olanlara 80 günlük, 25 yıllık kıdemi olanlara 90 günlük ve 30 yıllık kıdemi olanlara 100 günlük çıplak ücretleri tutarında, her kıdem kademesi için bir defaya mahsus olmak üzere kıdemlerini doldurdukları ayın ücretleriyle birlikte ödenir.

Kıdeme teşvik primi karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	12.847	10.850
Dönem içerisindeki artışlar	7.185	7.976
Dönem içerisindeki ödemeler	(6.871)	(5.979)
31 Aralık	13.161	12.847

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

17. Karşılıklar (devamı)

Kıdem tazminatı karşılığı:

İş Kanunu'na göre, Grup, bir senesini doldurmuş olan ve Grup ile ilişkisi kesilen veya emekli olan, 25 hizmet (kadınlarda 20) yılını dolduran ve emekliliğini kazanan (kadınlar için 58 yaşında, erkekler için 60 yaşında), askere çağrılan veya vefat eden personeli için kıdem tazminatı ödemekle mükelleftir. 23 Mayıs 2002'deki mevzuat değişikliğinden sonra emeklilikten önceki hizmet süresine ilişkin bazı geçiş süreci maddeleri çıkartılmıştır.

Ödenecek tazminat her hizmet yılı için bir aylık maaş kadardır ve bu tutar 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 4.297,21 TL (31 Aralık 2015 - 3.828,37 TL) ile sınırlandırılmıştır.

Kıdem tazminatı yükümlülüğü yasal olarak herhangi bir fonlamaya tabi değildir ve herhangi bir fonlama şartı bulunmamaktadır.

Kıdem tazminatı karşılığı çalışanların emekliliği halinde ödenmesi gerekecek muhtemel yükümlülüğün bugünkü değerinin tahminiyle hesaplanır.

TMS 19, Grup'un kıdem tazminatı karşılığını tahmin etmek için aktüer değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesini öngörmektedir. Buna göre toplam yükümlülüğün hesaplanmasında aşağıda yer alan aktüer öngörüler kullanılmıştır:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
İskonto oranı (%)	%4,50	%4,60
Emeklilik olasılığına ilişkin kullanılan oran (%)	%99,51	%99,52

Temel varsayım, her yıllık hizmet için belirlenen tavan karşılığının enflasyon ile orantılı olarak artmasıdır. Böylece uygulanan iskonto oranı enflasyonun beklenen etkilerinden arındırılmış gerçek oranı gösterir. Grup'un Türkiye'de kayıtlı bağlı ortaklıkları ile müşterek yönetime tabi ortaklığının kıdem tazminatı karşılığı, kıdem tazminatı tavanı her altı ayda bir ayarlandığı için, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla geçerli olan 4.297,21 TL üzerinden hesaplanmaktadır (31 Aralık 2015 - 3.828,37 TL).

Kıdem tazminatı karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	144.547	132.587
Faiz giderleri	14.961	10.820
Aktüeryal (karlar)/zararlar	4.249	(9.194)
Dönem içerisindeki artışlar	18.922	24.615
Dönem içerisindeki ödemeler	(23.489)	(14.281)
31 Aralık	159.190	144.547

	31 Aralık 2016 Net iskonto oranı		31 Aralık 2015 Net iskonto oranı	
Duyarlılık Analizi	100 Baz Puan Artış	100 Baz Puan Azalış	100 Baz Puan Artış	100 Baz Puan Azalış
Oran	%5,50	%3,50	%5,60	%3,60
Kıdem tazminatı yükümlülüğü değişimi	8.245	(10.013)	6.606	(8.448)

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

17. Karşılıklar (devamı)**Kullanılmamış izin günleri karşılığı:**

Kullanılmamış izin günleri karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	41.904	37.265
Dönem içerisindeki artışlar	7.785	8.297
Dönem içerisindeki ödemeler	(5.552)	(3.658)
31 Aralık	44.137	41.904

Diğer kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Dava karşılığı	12.523	13.405
EPDK katkı payı	20.159	17.883
Sürastarya karşılığı	13.787	11.032
Diğer	5.016	20.332
Toplam	51.485	62.652

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllar için kısa vadeli borç karşılıklarının hareketleri aşağıdaki gibidir:

	Dava karşılığı	EPDK katılma payı	Vergi cezası karşılığı	Sürastarya karşılığı	Diğer	Toplam
1 Ocak 2016	13.405	17.883	-	11.032	20.332	62.652
Dönem içerisindeki artışlar/(azalışlar), net	(882)	22.148	-	2.755	(15.316)	8.705
Dönem içerisindeki ödemeler	-	(19.872)	-	-	-	(19.872)
31 Aralık 2016	12.523	20.159	-	13.787	5.016	51.485
1 Ocak 2015	13.743	14.635	54.998	1.870	16.708	101.954
Dönem içerisindeki artışlar/(azalışlar), net	(41)	19.480	-	9.162	3.624	32.225
Dönem içerisindeki ödemeler	(297)	(16.232)	(54.998)	-	-	(71.527)
31 Aralık 2015	13.405	17.883	-	11.032	20.332	62.652

EPDK katılma payı, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği uyarınca, rafinericilik lisansı sahiplerinin yıllık gelir tablolarında yer alan net satışlar tutarının EPDK tarafından her yıl belirlenen katılma payı oranı ile çarpılmak suretiyle hesaplayarak ödemesi gereken katkı payı tutarını ifade etmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

17. Karşılıklar (devamı)

Vergi Cezası

24 Temmuz 2013 tarihli Özel Durum Açıklamasında belirtilen Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulu tarafından Şirket nezdinde başlatılan vergi incelemesi sonucunda vergi inceleme elemanları tarafından eleştiri konusu yapılan hususlara ilişkin olarak düzenlenen Vergi İnceleme Raporları ile Vergi ve Ceza İhbarnameleri Şirket'e 8 Ocak 2015 tarihinde tebliğ edilmiştir. Toplam 65,6 milyon TL vergi aslı, 94,4 milyon TL vergi ziyai cezası talep edilen Vergi ve Ceza İhbarnameleri ile ilgili olarak 26 Şubat 2015 tarihinde Vergi Usul Kanunu'nun uzlaşma hükümleri kapsamında Merkezi Uzlaşma Komisyonu ile gerçekleştirilen görüşme sonucunda tarh edilen tüm tutarlar için faiz dahil toplam 54.998 bin TL ödenmesi konusunda uzlaşma sağlanmış olup, söz konusu ceza 18 Mart 2015 tarihinde ödenmiştir.

18. Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Personele borçlar	59.016	54.495
Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri	33.426	15.634
Toplam	92.442	70.129

19. Diğer borçlar

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Alınan depozito ve teminatlar	9.407	14.288
İlişkili taraflara diğer borçlar (Not 31)	18.546	17.469
Toplam	27.953	31.757

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

20. Türev araçlar

31 Aralık 2016					31 Aralık 2015			
Rayiç değerler					Rayiç değerler			
	Alım Kontrat Tutarı	Satım Kontrat Tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler	Alım Kontrat Tutarı	Satım Kontrat Tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler
<i>Nakit akış riskinden korunma amaçlı</i>								
Faiz haddi swap işlemleri	301.972	301.972	1.841	3.791	250.490	250.490	-	14.838
Çapraz kur sabit faiz swap işlemleri	41.402	27.294	30.797	21.234	34.208	27.294	18.845	21.026
<i>Alım satım amaçlı</i>								
Vadeli döviz işlemleri (Forwards)	316.728	316.861	2.093	-	-	-	-	-
Vadeli mal alım-satım işlemleri	82.708	87.174	-	4.429	172.450	162.217	-	4.515
Kısa vadeli türev araçlar			34.731	29.454			18.845	40.379
<i>Nakit akış riskinden korunma amaçlı</i>								
Faiz haddi swap işlemleri	1.746.128	1.746.128	4.745	1.782	1.697.141	1.697.141	-	7.280
Çapraz kur sabit faiz swap işlemleri	952.255	627.640	364.137	-	820.969	654.934	250.027	19.964
Uzun vadeli türev araçlar			368.882	1.782			250.027	27.244
Toplam türev araçlar			403.613	31.236			268.872	67.623

31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla vadeli döviz işlemleri, Tüpraş'ın çeşitli finans kuruluşları ile imzaladığı ve 3 Ocak 2017 tarihinde sona erecek olan toplam 90.000 bin ABD doları karşılığında 316.861 bin TL satım yükümlülüğü doğuran forward işlemlerden oluşmaktadır (31 Aralık 2015 – Yoktur).

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla faiz haddi swap işlemleri, Tüpraş'ın 535.294 bin ABD doları (31 Aralık 2015 – 611.765 bin ABD Doları) cinsinden ve Ditaş'ın 44.285 bin Avro (31 Aralık 2015 – 53.142 bin Avro) cinsinden uzun vadeli kredilerinin değişken faizli taksit ödemelerini nakit akış riskinden korunma amacıyla sabit faizli taksit ödemeleri ile takasından oluşan swap işlemlerinden oluşmaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

20. Türev araçlar (devamı)

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla çapraz kur sabit faiz swap işlemleri, Tüpraş'ın 200.000 bin ABD doları cinsinden ve dövizde endeksli sabit faiz oranına sahip uzun vadeli tahvillerinin 463.875 bin TL tutarlı ve Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden (31 Aralık 2015 – 200.000 bin ABD doları) ve Tüpraş'ın 82.353 bin ABD doları (31 Aralık 2015 – 94.118 bin ABD doları) cinsinden ve dövizde endeksli değişken faizli uzun vadeli borçlanmalarının toplam 191.059 bin TL tutarlı ve Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden oluşmaktadır.

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla vadeli mal-alım satım işlemleri ürün crack sabitleme işlemleri işlemlerinden oluşmaktadır. Ürün crack sabitleme işlemleri toplam 1.500 bin varil benzin stokları ve 900 bin varil jet stokları için yapılmış ve bu işlemlerin ağırlıklı ortalama sabitleme marjı sırasıyla 10,704 ve 9,683 ABD Doları/varıldır. 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla vadeli mal alım-satım işlemleri ürün crack sabitleme işlemlerinden oluşmaktadır ve toplam 3,9 milyon varil benzin stokları için yapılan işlemlerin ağırlıklı ortalama sabitleme marjı 15,21 ABD Doları/varıldır.

21. Devlet teşvik ve yardımları

Şirket, 2 Ağustos 2010 tarihi itibarıyla Araştırma ve Geliştirme Merkezi Belgesini almış olup Araştırma ve Geliştirme Merkezi ve yürütmüş olduğu teşvikli Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı ("TEYDEB") Projeleri ile 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında araştırma ve geliştirme indirimi, gelir vergisi stopaj teşviki, sosyal güvenlik primi desteği ve damga vergisi istisnası teşviklerinden yararlanmaktadır. Bu kapsamda 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Şirket'in, Ar-ge merkezi kapsamında yaptığı harcamaları 11.980 bin TL (31 Aralık 2015 – 10.430 bin TL) ve TEYDEB kapsamında yaptığı harcamaları 3.996 bin TL'dir (31 Aralık 2015 – 3.814 bin TL). 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Şirket'in toplam Ar-ge harcamalarının 8.085 bin TL'si (31 Aralık 2015 – 3.707 bin TL) teşvik geliri olarak kaydedilmiştir.

Şirket Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP) için, 2011 yılı 1. çeyreğinde 14/07/2009 tarihli ve 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında, büyük ölçekli yatırım teşvik belgesi almıştır. İlgili yasa kapsamında Şirket, yeni yatırımları nedeniyle yapacağı yatırım harcamalarının %30'unu vergi matrahından %50 oranında, yatırım nihayetlenip gelir elde edilmeye başladığında indirim konusu yapabilecektir. 7 Ekim 2013 tarihinde ise Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP), T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından 19 Ekim 2012 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere stratejik yatırım kapsamına alınmıştır. Şirket Stratejik Yatırım Teşviki kapsamında yatırım döneminde yapmakta olduğu harcamalarının %50'sini, vergi matrahından %90 oranında indirim konusu yapabilecektir. Bu kapsamda Şirket, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 7.969.662 bin TL (31 Aralık 2015 – 7.969.662 bin TL) yatırım harcaması yapmış olup gelecek dönemlerde kullanabileceği 3.656.588 bin TL (31 Aralık 2015 – 3.656.588 bin TL) vergi aktifi elde etmiştir. Şirket, kullanılmayan yatırım indirimleri için hesaplanan 123.724 bin TL tutarındaki yeniden değerlendirme kazancını 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla mali tablolarına yansıtmıştır. Ayrıca Şirket, Stratejik Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla oluşan vergi matrahından 517.666 bin TL'yi mahsup etmiştir (31 Aralık 2015 - 344.638 bin TL). Şirket, Stratejik Yatırım Teşviki kapsamında ayrıca KDV istisnası, KDV iadesi, gümrük vergisi muafiyeti, sigorta primi işveren hissesi desteği ve faiz desteği teşviklerinden yararlanmaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

21. Devlet teşvik ve yardımları (devamı)

Şirket 11 Nisan 2013 tarihinde demir yolu ile şehirlerarası yük taşımacılığında kullanılacak olan 75.000 bin TL değerindeki vagonların satın alınması için T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nden yatırım teşvik belgesi almıştır. Yatırımın yararlandığı destek unsurları KDV istisnası, faiz desteği, gümrük vergisi muafiyeti, vergi indirim oranı (%80), yatırıma katkı oranı (%40), sigorta primi işveren hissesi desteğidir (7 yıl).

Şirket 23 Eylül 2014 tarihinde Batman Rafinerisi Modernizasyon projesi kapsamında T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nden yatırım teşvik belgesi almıştır. Yatırımın yararlandığı destek unsurları KDV istisnası, vergi indirim oranı (%90), yatırıma katkı oranı (%50) ve faiz desteğidir.

Şirket 9 Ekim 2013 tarihinde İzmir Rafinerisi Yağ Arıtma ve Flare Gazı Geri Dönüşümü konulu çevre projesi kapsamında T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nden yatırım teşvik belgesi almıştır. Yatırımın yararlandığı destek unsurları KDV istisnası, faiz desteği ve gümrük vergisi muafiyetidir.

Şirket 27 Ekim 2015 tarihinde Kırıkkale Rafinerisi Modernizasyon projesi kapsamında T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nden yatırım teşvik belgesi almıştır. Yatırımın yararlandığı destek unsurları KDV istisnası, vergi indirim oranı (%60), yatırıma katkı oranı (%25) ve faiz desteğidir.

Grup, 5510 sayılı kanun kapsamında %5 sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanmaktadır.

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibariyle Grup'un devlet teşvik ve yardımlarından gelirleri (tamamı konsolide kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilmiştir) aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
SGK teşvikleri	30.527	21.259
Faiz desteği	8.100	24.133
Ar-Ge teşvikleri	8.085	3.707
Toplam	46.712	49.099

Şirket Batman Rafinerisi Modernizasyon projesi, İzmir Rafinerisi Yağ Arıtma ve Flare Gazı Geri Dönüşümü projesi ve Kırıkkale Rafinerisi Modernizasyon projesi kapsamında 2016 yılı içerisinde 68.447 bin TL vergi teşviki hak etmiş ve kullanmıştır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

22. Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
Alınan teminatlar:	Orijinal bakiye:	TL karşılığı:	Orijinal bakiye:	TL karşılığı:
Alınan teminat mektupları		1.679.662		2.138.941
- TL Teminat mektupları	1.003.107	1.003.107	919.053	919.053
- USD Teminat mektupları	160.721	565.608	374.064	1.087.627
- EUR Teminat mektupları	27.113	100.585	37.189	118.172
- Diğer para cinslerinden teminat mektupları	-	10.362	-	14.089
Teminat senetleri		14.485		24.039
- TL Teminat senetleri	14.485	14.485	24.039	24.039
Alınan garanti mektupları		225.960		195.380
- TL Garanti mektupları	50.000	50.000	50.000	50.000
- USD Garanti mektupları	50.000	175.960	50.000	145.380
Toplam alınan teminatlar		1.920.107		2.358.360
Verilen teminatlar:				
Teminat akreditifleri		672.163		305.121
- USD Teminat akreditifleri	184.253	648.422	99.796	290.168
- EUR Teminat akreditifleri	3.921	14.545	4.706	14.953
- Diğer para cinslerinden teminat akreditifleri	-	9.196	-	-
Teminat mektupları		796.468		459.304
- TL Teminat mektupları	607.798	607.798	400.570	400.570
- USD Teminat mektupları	53.612	188.670	20.200	58.734
Gümrüklere verilen teminat mektupları ve kefaletler		1.000.185		1.541.278
- TL Teminat mektupları	955.666	955.666	1.503.147	1.503.147
- EUR Teminat mektupları	12.000	44.519	12.000	38.131
Bankalara verilen kefaletler		338.033		225.073
- USD Kefaletler	47.577	167.433	17.474	50.807
- EUR Kefaletler	45.985	170.600	54.842	174.266
Toplam verilen teminatlar		2.806.849		2.530.776

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla alınan teminatlar müşteri ve satıcılardan alınan teminatlardan oluşmaktadır. Verilen teminatlar ise genellikle kamu kuruluşlarına ve gümrük dairelerine verilen teminatlardan oluşmaktadır. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla bankalara verilen kefaletler, Grup'un konsolidasyon kapsamında olan şirketlerinin kullandığı 331.726 bin TL (31 Aralık 2015 - 219.671 bin TL) tutarındaki krediler ve 6.307 bin TL (31 Aralık 2015 - 5.402 bin TL) tutarındaki türev işlemler için verilmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

22. Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler (devamı)

Grup'un 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla teminat/rehin/ipotek/kefalet pozisyonu aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
A.Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	2.468.816	2.305.703
- TL	1.563.464	1.903.717
- USD	837.092	348.902
- EUR	59.064	53.084
- Diğer	9.196	-
B.Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı (*)	338.033	225.073
- USD	167.433	50.807
- EUR	170.600	174.266
C.Olağan ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla diğer		
3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
D.Diğer verilen TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
i) Ana ortak lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
ii) B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
iii) C maddesi kapsamına Girmeyen 3. kişiler lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
Toplam	2.806.849	2.530.776

(*) Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine verilen kefaletler ile ilgili 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 1.117 bin TL komisyon tahakkuk etmiştir (31 Aralık 2015 – 1.157 bin TL).

Çevre kirliliği yükümlülüğü:

Grup, yürürlükte olan çevre kanunlarına göre, gerçekleştirdiği faaliyetleri sonucu sebep olacağı çevre kirliliğinden doğabilecek oluşan zararlardan, kusur şartı aranmaksızın, sorumludur. Grup kirliliğe sebep olduğu takdirde, meydana gelen zararlardan ötürü tazminat ödemekle yükümlü tutulabilir. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla, Grup aleyhine çevre kirliliğinden dolayı açılmış bir dava bulunmamaktadır.

Grup'un çevre kirliliği konusunda uzman danışman firması tarafından kimyasal madde ve malzemelerin depolanması, ortam hava kalitesi ve emisyonu, atık su toplanması ve kalitesi, çöp alanları, yeraltı ve yerüstü suları, genel tesis operasyonları konularının çevre üzerindeki etkileri incelenmiştir. Grup yönetimi, yapmış olduğu değerlendirmeler sonucunda, yapılması gereken temizlik masraflarının 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla tamamlandığı görülmüştür.

Ulusal stok bulundurma yükümlülüğü:

Ulusal petrol stoğu, rafineri, akaryakıt ve LPG dağıtıcı lisansı sahiplerinin ikmal ettiği günlük ortalama ürün miktarının minimum yirmi katını kendi depolarında veya lisanslı depolama tesislerinde topluca veya statülerine göre ayrı ayrı bulundurma yükümlülüğü ile sağlanır. Petrol Piyasası Kanunu gereğince sürekliliğin sağlanması, kriz veya olağanüstü hallerde risklerin önlenmesi ve uluslararası anlaşmalar gereği olağanüstü hal petrol stokları ile ilgili yükümlülüklerin ifası amaçlarıyla bir önceki yıl günlük ortalama kullanımının içindeki net ithalat miktarının en az doksan günlük miktarı kadar petrol stoğun tutulması gerekliliği üzerine ulusal petrol stoğunun tamamlayıcı kısmının muhafazasından rafinericiler sorumlu tutulmuştur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

23. Özkaynaklar

Şirket'in 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihlerindeki hissedarları ve sermaye içindeki payları tarihi değerlerle aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	Ortaklık payı (%)	31 Aralık 2015	Ortaklık payı (%)
Enerji Yatırımları A.Ş.	127.714	51	127.714	51
Halka açık kısım	122.705	49	122.705	49
Toplam	250.419	100	250.419	100
Sermaye düzeltme farkları	1.344.243		1.344.243	
Ödenmiş sermaye toplamı	1.594.662		1.594.662	

Sermaye düzeltme farkları ödenmiş sermayeye yapılan nakit ve nakit benzeri ilavelerin enflasyona göre düzeltilmiş toplam tutarları ile enflasyon düzeltmesi öncesindeki tutarları arasındaki farkı ifade eder.

Şirketin kayıtlı sermayesi 500.000 bin TL olup, işbu sermaye, her birinin nominal değeri 1 kr. olmak üzere 50.000.000.000 adet hisseye bölünmüştür. Şirket'in onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi her biri 1 Kuruş ("kr.") (31 Aralık 2015 -1 kr.) kayıtlı nominal bedeldeki 25.041.919.999 adet A grubu ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait bir adet C grubu imtiyazlı hisse senedinden oluşmaktadır.

Şirket Ana Sözleşmesi gereği C grubu hissedara yönetim kurulunda 1 üye ayrılmaktadır. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını etkileyebilecek herhangi bir kararın alınması, C grubu hissedarının onayına bağlıdır.

Kanuni değerlerdeki birikmiş karlar, aşağıda belirtilen kanuni yedeklerle ilgili hüküm haricinde dağıtılabilmektedir.

Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler

Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler birinci ve ikinci tertip yasal yedekler olmak üzere ikiye ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre birinci tertip yasal yedekler, şirketin ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşıncaya kadar, kanuni net karın %5'i olarak ayrılır. İkinci tertip yasal yedekler ise ödenmiş sermayenin %5'ini aşan dağıtılan karın %10'udur. Türk Ticaret Kanunu'na göre yasal yedekler, ödenmiş sermayenin %50'sini geçmediği sürece sadece zararları netleştirmek için kullanılabilir, bunun dışında herhangi bir şekilde kullanılması mümkün değildir.

Yukarıda bahis geçen tutarların Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca "Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler" içerisinde sınıflandırılması gerekmektedir. Şirket'in 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla kardan ayrılan kısıtlanmış yedeklerinin tutarı 331.337 bin TL'dir (31 Aralık 2015 – 163.401 bin TL).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

23. Özkaynaklar (devamı)

Kar payı dağıtımı

Halka açık şirketler, kar payı dağıtımlarını SPK'nın 1 Şubat 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe giren II-19.1 no'lu Kâr Payı Tebliği'ne göre yaparlar.

Ortaklıklar, kârlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kâr dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak genel kurul kararıyla dağıtır. Söz konusu tebliğ kapsamında, asgari bir dağıtım oranı tespit edilmemiştir. Şirketler esas sözleşmelerinde veya kar dağıtım politikalarında belirlenen şekilde kar payı öderler. Ayrıca, kar payları eşit veya farklı tutarlı taksitler halinde ödenebilecektir ve ara dönem finansal tablolarda yer alan kâr üzerinden nakden kâr payı avansı dağıtılabilir.

TTK'ya göre ayrılması gereken yedek akçeler ile esas sözleşmede veya kâr dağıtım politikasında pay sahipleri için belirlenen kâr payı ayrılmadıkça; başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve intifa senedi sahiplerine, yönetim kurulu üyelerine, ortaklık çalışanlarına ve pay sahibi dışındaki kişilere kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, pay sahipleri için belirlenen kâr payı nakden ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamaz.

Tüpraş'ın yasal kayıtlarındaki dönem karı ve kar dağıtımına konu edilebilecek diğer kaynakların toplam tutarı 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 3.428.745 bin TL'dir. Bu kaynakların 1.698.998 bin TL'lik enflasyon düzeltme farklarından ve 10.604 bin TL'lik diğer sermaye yedeklerinden oluşan kısmı temettü olarak dağıtılması halinde vergiye tabi olacaktır.

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla sona eren yıl içinde, 2015 yılı net dağıtılabilir dönem karının birinci ve ikinci tertip yasal akçeler ayrıldıktan sonra kalan bakiyenin tamamı ve ikinci tertip yedek akçelerden toplam 1.627.725 bin TL'nin nakit temettü olarak dağıtılması taahhüt edilmiş ve tamamı ödenmiştir. İlgili dağıtım yapılırken, tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kar payı elde eden dar mükellef ortaklara, %650 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 6,5 TL brüt, 6,5 TL net temettü ödemesi, diğer hissedarlara %650 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 6,5 TL brüt, 5,5250 TL net nakit temettü ödemesi yapılmıştır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

24. Hasılat ve satışların maliyeti

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Yurtiçi satışlar	28.850.374	29.213.323
Yurtdışı satışlar	6.374.481	7.802.431
Hizmet gelirleri	144.914	112.307
Brüt satışlar	35.369.769	37.128.061
Eksi: Satış iskontoları	(496.938)	(200.140)
Eksi: Satıştan iadeler	(17.980)	(34.593)
Net satış gelirleri	34.854.851	36.893.328
Satılan mamul maliyeti	(28.873.766)	(31.213.281)
Satılan ticari mallar maliyeti	(2.261.176)	(1.521.539)
Satılan hizmet maliyeti	(70.682)	(32.129)
Brüt kar	3.649.227	4.126.379

Satışların maliyeti:

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Kullanılan hammadde ve sarf malzemeleri	26.369.554	29.007.982
Satılan ticari mal maliyeti	2.261.176	1.521.539
Enerji giderleri	991.541	973.441
Personel giderleri	521.845	465.287
Amortisman ve itfa payları (Not 12-13)	483.789	409.849
Diğer üretim giderleri	577.719	388.851
Satışların maliyeti	31.205.624	32.766.949

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

25. Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri**Genel yönetim giderleri:**

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Personel giderleri	294.988	236.030
Dışarıdan alınan hizmetler	83.951	61.681
Vergi, resim ve harç giderleri	82.985	81.943
Sigorta giderleri	79.203	76.264
Amortisman giderleri ve itfa payları (Not 12-13)	57.211	76.161
Ofis giderleri	35.230	25.673
Dava, takip ve müşavirlik giderleri	23.353	25.869
Aidat giderleri	22.958	18.910
Bağış ve yardımlar	20.321	15.770
Kira giderleri	7.835	10.066
Seyahat ve ulaşım giderleri	2.702	2.064
Diğer	37.543	31.027
Toplam genel yönetim giderleri	748.280	661.458

Pazarlama giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Personel giderleri	78.815	65.375
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	51.675	44.242
Nakliye, depolama ve sigorta giderleri	43.414	48.776
Kira giderleri	11.897	8.736
Enerji giderleri	8.157	2.771
Reklam giderleri	3.441	1.475
Amortisman giderleri ve itfa payları (Not 12)	3	3
Diğer	24.200	21.477
Toplam pazarlama giderleri	221.602	192.855

Araştırma ve geliştirme giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Personel giderleri	19.267	18.219
Dava, takip ve müşavirlik giderleri	1.340	338
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	140	1.980
Diğer	4.818	2.227
Toplam araştırma ve geliştirme giderleri	25.565	22.764

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

26. Esas faaliyetlerden diğer gelirler/(giderler)

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Esas faaliyetlerden diğer gelirler:		
Vadeli satışlardan kaynaklanan vade farkı gelirleri	123.632	127.385
Konusu kalmayan karşılıklar	16.209	-
Kira gelirleri	3.497	3.080
Ticari alacaklardan oluşan kur farkı karı	9.147	3.651
Diğer	32.266	8.565
Toplam esas faaliyetlerden diğer gelirler	184.751	142.681

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Esas faaliyetlerden diğer giderler:		
Ticari borçlardan oluşan kur farkı zararı	(458.668)	(613.849)
Vadeli alışlardan kaynaklanan vade farkı giderleri	(13.398)	(8.223)
Diğer	(9.176)	(18.143)
Toplam esas faaliyetlerden diğer giderler	(481.242)	(640.215)

27. Yatırım faaliyetlerinden gelirler/(giderler)

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Maddi ve maddi olmayan duran varlık satış karları/(zararları), net	161	2.560
Toplam yatırım faaliyetlerinden gelirler/(giderler)	161	2.560

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansman gelirleri/(giderleri)

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Finansman gelirleri:		
Mevduat faiz gelirleri	319.513	184.133
Mevduatlardan oluşan kur farkı karı	709.477	419.633
Türev araçlardan kaynaklanan karlar	144.882	258.949
Toplam finansman gelirleri	1.173.872	862.715
Finansman giderleri:		
Faiz giderleri	(708.359)	(532.997)
Finansal borçlardan oluşan kur farkı zararı	(976.068)	(924.395)
Türev araçlardan kaynaklanan zararlar	(55.555)	(4.350)
Diğer	(6.068)	(9)
Toplam finansman giderleri	(1.746.050)	(1.461.751)

29. Vergi varlık ve yükümlülükleri**i) Kurumlar vergisi:**

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Cari dönem ödenecek kurumlar vergisi	141.217	133.346
Cari dönem vergisiyle ilgili varlıklar	(95.928)	(4.317)
Kurumlar vergisi karşılığı	45.289	129.029

Türk vergi mevzuatı, ana ortaklık olan şirketin bağlı ortaklıkları ve iştiraklerini konsolide ettiği finansal tabloları üzerinden vergi beyannamesi vermesine olanak tanımamaktadır. Bu sebeple bu konsolide finansal tablolara yansıtılan vergi karşılıkları, tam konsolidasyon kapsamına alınan tüm şirketler için ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Türkiye’de kurumlar vergisi oranı 2016 yılı için %20’dir (2015-%20). Kurumlar vergisi oranı, kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna (iştirak kazançları istisnası, yatırım indirimi istisnası vb.) ve indirimlerin (ar-ge indirimi gibi) indirilmesi sonucu bulunacak vergi matrahına uygulanır.

Vergi öncesi dönem karının hesaplanan vergi geliri tutarı ile mutabakatı aşağıda sunulmuştur:

	2016	2015
Vergi öncesi kar	1.944.022	2.225.372
Beklenen vergi gideri (%20)	(388.804)	(445.074)
Yatırım teşvik geliri	75.140	768.376
Yatırım indirimi değer artış fonu	123.724	-
İndirim ve istisnalar	58.793	57.250
Kanunen kabul edilmeyen giderler ve üzerinden vergi hesaplanmayan farklar	(85)	(41.997)
Toplam vergi geliri	(131.232)	338.555

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Vergi varlık ve yükümlülükleri (devamı)

Yatırım Teşvik Geliri

Şirket Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP) için, 2011 yılı 1. çeyreğinde 14/07/2009 tarihli ve 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında, büyük ölçekli yatırım teşvik belgesi almıştır. İlgili yasa kapsamında Şirket, yeni yatırımları nedeniyle yapacağı yatırım harcamalarının %30'unu vergi matrahından %50 oranında, yatırım nihayetlenip gelir elde edilmeye başladığında indirim konusu yapabilecektir. 7 Ekim 2013 tarihinde ise Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP), T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından 19 Ekim 2012 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere stratejik yatırım kapsamına alınmıştır. Şirket Stratejik Yatırım Teşviği kapsamında yatırım döneminde yapmakta olduğu harcamalarının %50'sini, vergi matrahından %90 oranında indirim konusu yapabilecektir. Bu kapsamlarda Şirket, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 7.969.662 bin TL (31 Aralık 2015 – 7.969.662 bin TL) yatırım harcaması yapmış olup gelecek dönemlerde kullanabileceği 3.656.588 bin TL (31 Aralık 2015 – 3.656.588 bin TL) vergi aktifini elde etmiştir. Şirket, kullanılan yatırım indirimleri için hesaplanan 123.724 bin TL tutarındaki yeniden değerlendirme kazancını 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla mali tablolarına yansıtmıştır. Ayrıca Şirket, Stratejik Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla oluşan vergi matrahından 517.666 bin TL'yi mahsup etmiştir (31 Aralık 2015 - 344.638 bin TL).

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla ertelenmiş vergiye konu olan birikmiş geçici farklar ve ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin etkileri, konsolide bilanço tarihi itibarıyla geçerli vergi oranları kullanılarak aşağıda özetlenmiştir:

	Birikmiş geçici farklar		Ertelenmiş vergi (yükümlülüğü)/varlığı	
	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların kayıtlı değerleri ile vergi matrahları arasındaki fark	-	523.313	-	(104.663)
Türev araçlar gerçeğe uygun değer farkı	383.690	217.134	(76.738)	(43.427)
Peşin ödenmiş giderler	105.400	137.557	(21.080)	(27.511)
Ertelenmiş finansal gelirler, (net)	5.594	-	(1.119)	-
Diğer	-	12.995	-	(2.599)
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü			(98.937)	(178.200)
Yatırım teşvik geliri	7.969.662	7.969.662	3.656.588	3.656.588
Stratejik yatırım teşvik belgesi kapsamında mahsup edilen teşvik geliri			(517.666)	(344.638)
Yatırım yeniden değerlendirme kazançları			123.724	-
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların kayıtlı değerleri ile vergi matrahları arasındaki fark	52.144	-	10.429	-
Kıdem tazminatı ve kıdeme teşvik primi karşılığı	168.845	154.952	33.769	30.990
Stok değer düşüklüğü karşılığı	-	102.114	-	20.423
Kullanılmamış izin ücretleri karşılığı	42.188	39.777	8.438	7.956
Yedek parça ve malzeme stokları için değer düşüklüğü karşılığı	22.455	27.506	4.491	5.501
Dava karşılıkları	12.523	13.405	2.505	2.681
Ertelenmiş finansal gelirler, (net)	-	6.011	-	1.202
Mali zararlar	9.271	-	1.854	-
Diğer	9.173	-	1.836	-
Ertelenmiş vergi varlığı			3.325.968	3.380.703
Ertelenmiş vergi varlığı - net			3.227.031	3.202.503

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Vergi varlık ve yükümlülükleri (devamı)

Ertelenmiş vergi hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2016	2015
Ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü), net		
1 Ocak	3.202.503	2.623.134
Gelir tablosu ile ilişkilendirilen	(39.599)	471.901
Özkaynaklar ile ilişkilendirilen:		
-Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)	151.540	127.034
-Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	827	(1.782)
Geçmiş yıllara ilişkin düzeltmelerin vergi etkisi	-	(17.784)
Mahsup edilen teşvik geliri	(88.240)	-
31 Aralık	3.227.031	3.202.503

30. Pay başına kazanç

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Ana ortaklığa ait dönem karı	1.793.267	2.550.168
Beheri 1 kr. nominal değerli hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedi	25.041.920.000	25.041.920.000
Toplam kr. cinsinden pay başına esas ve nispi kazanç	7,16	10,18

31. İlişkili taraf açıklamaları

İlişkili taraflarla işlemler aşağıdaki gruplara göre sınıflandırılmış olup, bu dipnottaki tüm ilişkili taraf açıklamalarını içermektedir.

- (1) Müşterek yönetime tabi ortaklıklar
- (2) Koç Topluluğu şirketleri
- (3) Nihai ortak

a) Mevduatlar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (2)	3.118.492	1.287.266
Toplam	3.118.492	1.287.266

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

31. İlişkili taraf açıklamaları (devamı)**b) Alacaklar:**

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	382.580	309.098
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. (1)	299.357	274.819
Aygaz A.Ş. (2)	65.483	70.583
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. (1)	4.396	4.162
Diğer (2)	8	11
Toplam	751.824	658.673

Tüpraş, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla gayri kabili rücu faktoring kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 250.000 bin TL'yi (31 Aralık 2015 – 125.000 bin TL) ilişkili taraflardan ticari alacaklardan düşmüştür.

c) Ticari borçlar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Aygaz A.Ş. (2)	21.635	17.112
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. (2)	12.800	5.559
RAM Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. (2)	11.901	648
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. (2)	10.260	10.667
Ark İnşaat A.Ş. (2)	9.393	12.656
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	7.275	5.275
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (2)	5.723	984
Eltek Elektrik Enerjisi İthalat, İhracat ve Toptan Tic. A.Ş. (2)	2.510	2.325
RMK Marine Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Taşımacılığı İşl. A.Ş. (2)	-	3.510
Setur Servis Turistik A.Ş. (2)	276	536
Diğer (2)	6.244	3.532
Toplam	88.017	62.804

d) Diğer borçlar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Koç Holding A.Ş. (3)	18.546	17.469
Toplam	18.546	17.469

e) Verilen maddi duran varlık avansları:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
RMK Marine Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Taşımacılığı İşl. A.Ş. (2)	32.441	17.957
Ark İnşaat A.Ş. (2)	5.013	6
Toplam	37.454	17.963

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

31. İlişkili taraf açıklamaları (devamı)**f) Ürün ve hizmet satışları:**

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. (1)	3.774.871	4.698.599
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	3.766.503	3.321.907
Aygaz A.Ş. (2)	314.557	344.503
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. (1)	24.532	28.301
Diğer (2)	4	447
Toplam	7.880.467	8.393.757

g) Mal ve hizmet alımları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Aygaz A.Ş. (2)	434.665	416.823
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	151.559	92.078
Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. (2) (*)	80.837	90.581
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. (1)	61.923	77.881
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. (2)	60.927	50.022
Koç Holding A.Ş. (3) (**)	44.683	32.153
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. (2)	30.779	28.400
Eltek Elektrik Enerjisi İthalat, İhracat ve Toptan Tic. A.Ş. (2)	24.560	22.843
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (2)	8.458	8.254
Diğer (2)	20.483	19.101
Toplam	918.874	838.136

(*) Sigorta acentesi olarak faaliyet gösteren Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. aracılığı ile sigorta şirketleri ile imzalanan poliçeler kapsamında, 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren dönemlerdeki prim tutarlarını içermektedir.

(**) Nihai ortağımız Koç Holding A.Ş.'nin bünyesindeki şirketlere finans, hukuk, planlama, vergi, üst yönetim gibi konularda sunduğu hizmetlerin karşılığı olarak, personel ve üst yönetim giderleri dahil olmak üzere Koç Holding A.Ş. nezdinde hizmet sunulan şirketlerle ilgili olarak oluşan giderlerin, Transfer Fiyatlaması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında 1 Seri No.lu Genel Tebliğin "11- Grup İçi Hizmetler" düzenlemesi çerçevesinde dağıtımı sonucunda Şirketimize fatura edilen hizmet bedelini içermektedir.

h) Sabit kıymet alımları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Ark İnşaat A.Ş. (2)	83.396	83.804
RMK Marine Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Taşımacılığı İşl. A.Ş. (2)	18.000	97.127
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. (2)	1.837	4.366
Entek Elektrik Üretim A.Ş. (2)	-	27.412
Diğer (2)	2.410	5.777
Toplam	105.643	218.486

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

31. İlişkili taraf açıklamaları (devamı)

i) Yönetim Kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilere sağlanan faydalar:

Şirket'in üst düzey yöneticileri, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcıları olarak belirlenmiştir. 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren dönemde, Şirket'in üst düzey yöneticilerine sağlanan faydaların toplamı 61.239 bin TL'dir (31 Aralık 2015 – 50.755 bin TL). Bu tutarın 17.200 bin TL'lik (31 Aralık 2015 – 13.326 bin TL) kısmı işten ayrılma dolayısıyla yapılan ödemelere ilişkin olup, kalan kısmı kısa vadeli sağlanan faydalardan oluşmaktadır.

j) İlişkili taraflara ödenen finansman giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (2)	-	5.454
Yapı Kredi Faktoring A.Ş. (2)	1.361	2.657
Toplam	1.361	8.111

k) Vadeli mevduat faiz gelirleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (2)	143.456	105.981
Toplam	143.456	105.981

l) Yapılan bağışlar:

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıl içerisinde ilişkili taraflara yapılan toplam bağış tutarı 15.793 bin TL'dir (31 Aralık 2015 – 14.418 bin TL).

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi

Grup faaliyetlerinden dolayı, borç ve sermaye piyasası fiyatları, döviz kurları ve faiz oranlarındaki değişimlerin etkileri dahil çeşitli finansal risklere maruz kalmaktadır. Grup'un risk yönetim programı, mali piyasaların öngörülemezliğine odaklanmakta olup Grup'un mali performansı üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerin en aza indirgenmesini amaçlamıştır.

Likidite riski:

Mevcut ve ilerideki muhtemel borç gereksinimlerinin fonlanabilme riski, yeterli sayıda ve yüksek kalitedeki kredi sağlayıcılarının erişilebilirliğinin sürekli kılınması suretiyle yönetilmektedir.

İhtiyatlı likidite riski yönetimi, yeterli miktarda nakit ve menkul kıymet sağlamak, yeterli kredi imkanları yoluyla fonlamayı mümkün kılmak ve açık pozisyonu kapatabilme imkanından oluşmaktadır.

Aşağıdaki tablo Grup'un 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla kalan vadelerine göre bilanço içi finansal yükümlülükleri için ödeyeceği nakit çıkışlarını göstermektedir. Tabloda gösterilen tutarlar sözleşmeye dayalı indirgenmemiş nakit akım tutarları olup, Grup, likidite yönetimini beklenen indirgenmemiş nakit akımlarını dikkate alarak yapmaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait
konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)**
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

31 Aralık 2016

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler	22.586.814	23.727.085	11.052.961	1.716.245	9.192.715	1.765.164
Banka kredileri	9.445.361	10.439.150	382.280	1.614.628	6.677.078	1.765.164
Borçlanma senedi ihraçları	2.688.904	2.824.640	208.775	101.617	2.514.248	-
Ticari borçlar	6.987.843	6.998.589	6.998.589	-	-	-
Diğer borçlar ve yükümlülükler	3.464.706	3.464.706	3.463.317	-	1.389	-

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Araçlar (Net)	372.377	235.948	402	(28.178)	240.950	22.774
Türev nakit girişleri	403.613	1.707.376	353.698	192.153	1.054.956	106.569
Türev nakit çıkışları	31.236	1.471.428	353.296	220.331	814.006	83.795

31 Aralık 2015

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler	16.610.450	17.658.865	6.989.072	1.911.863	6.949.607	1.808.323
Banka kredileri	7.661.613	8.494.709	289.289	1.819.131	4.577.966	1.808.323
Borçlanma senedi ihraçları	2.257.807	2.471.537	8.775	92.732	2.370.030	-
Ticari borçlar	3.878.036	3.879.625	3.879.625	-	-	-
Diğer borçlar ve yükümlülükler	2.812.994	2.812.994	2.811.383	-	1.611	-

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Araçlar (Net)	201.249	(69.131)	226	(60.108)	(2.455)	(6.794)
Türev nakit girişleri	268.872	1.135.704	1.436	108.937	890.913	134.418
Türev nakit çıkışları	67.623	1.204.835	1.210	169.045	893.368	141.212

Nakit çıkışları, satışlardan elde edilecek nakit girişleri ve gerekli görüldüğü takdirde finansman yoluyla karşılanacaktır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

Kredi riski:

Grup, vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacakları ve bankalarda tutulan mevduatları dolayısıyla kredi riskine maruz kalmaktadır. Grup yönetimi müşterilerden alacakları ile ilgili kredi riskini her bir müşteri için ayrı ayrı olmak kaydıyla kredi limitleri belirleyerek ve gerektiği takdirde teminat alarak riskli gördüğü müşterilerine ise sadece nakit tahsilat yoluyla satış yaparak azaltmaktadır. Grup'un tahsilat riski esas olarak ticari alacaklarından doğabilmektedir. Ticari alacaklar, Grup yönetimince geçmiş tecrübeler ve cari ekonomik durum göz önüne alınarak değerlendirilmekte ve uygun miktarda şüpheli alacak karşılığı ayrıldıktan sonra konsolide bilançoda net olarak gösterilmektedir.

Tüpraş'ın müşterilerinin büyük bölümü finansal açıdan kuvvetli akaryakıt dağıtım şirketleri ya da devlet kuruluşlarından oluşmaktadır. 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla Grup'un satış yaptığı en büyük 5 müşterisinden olan alacaklarının toplam ticari alacaklar içerisindeki payı sırasıyla %71 ve %57'dir. Bununla birlikte, Grup'un yıllara göre tahsil edilemeyen alacak tutarına bakıldığında ve yukarıdaki sebepler dikkate alındığında, Grup yönetimi ticari alacaklarından oluşan kredi riskinin düşük olduğu görüşündedir. Grup finansal varlıkların yönetiminde de aynı kredi riski yönetimi prensipleri ile hareket etmektedir. Yatırımlar, likiditesi en yüksek enstrümanlara yapılmakta ve işlemin yapıldığı kuruluşlar finansal açıdan güçlü bankalar arasından seçilmektedir. Grup, bugüne kadar tahsil edilemeyen, vadesi geçen, koşulları yeniden görüşülen herhangi bir banka mevduatı bulunmadığından banka mevduatları ile ilgili herhangi bir değer düşüklüğü riskinin olmadığını düşünmektedir.

Grup'un 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla finansal araç türleri itibarıyla maruz kaldığı kredi riskleri aşağıda belirtilmiştir:

31 Aralık 2016	Alacaklar				Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar				
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf			
Raporlama tarihi itibariyle maruz kalınan azami kredi riski	751.824	2.428.458	-	25.626	6.050.721	403.613	-
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	651.954	-	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	751.824	2.363.541	-	25.626	6.050.721	403.613	-
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	64.917	-	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	2.676	-	304	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(2.676)	-	(304)	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı*	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-	-
D. Finansal durum tablosu dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-	-

31 Aralık 2015	Alacaklar				Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar				
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf			
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski	658.673	1.881.159	-	25.815	3.027.546	268.872	-
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	461.310	-	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	658.673	1.871.402	-	25.815	3.027.546	268.872	-
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	9.757	-	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	2.593	-	738	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(2.593)	-	(738)	-	-	-
- Net değerın teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı*	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-	-
- Net değerın teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-	-
D. Finansal durum tablosu dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-	-

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

31 Aralık 2016	Alacaklar		Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar	Diğer Alacaklar			
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	36.307	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	26.078	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	2.532	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	-	-	-	-	-
Vadesini 5 yıldan fazla geçmiş	-	-	-	-	-

31 Aralık 2015	Alacaklar		Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar	Diğer Alacaklar			
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	7.770	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	1.584	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	403	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	-	-	-	-	-
Vadesini 5 yıldan fazla geçmiş	-	-	-	-	-

Grup yukarıda belirtilen finansal varlıkların değer düşüklüğü testleri sırasında tahsil edilmesi gereken tutarların tahsil edilemeyecek olduğunu gösteren etkenlerin varlığını göz önünde bulundurmıştır.

Piyasa riski:

Şirket emtia fiyatı, döviz kuru ve faiz haddi risklerini piyasa riskinin en önemli unsurları olarak görmektedir. Döviz kuru ve faiz haddi riskleri portföy ve ürün bazında ayrı ayrı değerlendirilmektedir.

Emtia fiyat riski

Tüpraş, üretimde kullanmak üzere edindiği ham petrol stokları ile ilgili olarak petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların etkilerine maruz kalmaktadır. Şirket yönetimi söz konusu riskin bertaraf edilmesi için elde bulundurduğu stok miktarlarını düzenli olarak gözden geçirmektedir.

Tüpraş'ın ürün satış fiyatları ise 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda tanımlandığı üzere "en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu" olan, Akdeniz ürün fiyatları ve ABD doları satış kuru takip edilerek belirlenmektedir. Yasal tanım çerçevesinde Akdeniz piyasasındaki petrol ürünleri fiyatlarında oluşan değişiklikler ve ABD doları kurundaki değişim Şirket yönetimi tarafından günlük olarak değerlendirilmekte ve bu iki faktöre göre oluşturulan yeni fiyat, yürürlükteki satış fiyatlarından anlamlı bir şekilde yukarı ya da aşağı yönde farklılık gösterdiğinde ürün satış fiyatları güncellenmektedir.

Petrol fiyatlarındaki değişkenlik net kar ve nakit akımları üzerinde istenmeyen ve beklenmeyen dalgalanmalar yaratabileceğinden bu riski bertaraf etmek amacıyla Şirket vadeli mal alım satım işlemlerine girmektedir. Bu işlemler riskten korunma muhasebesini şartlarını sağlamadığı için gelir tablosunda muhasebeleştirilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

Faiz haddi riski

Grup, faiz hadlerindeki değişmelerin faiz getiren varlık ve yükümlülükler üzerindeki etkisinden dolayı faiz haddi riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu faiz haddi riski, faiz haddi duyarlılığı olan varlık ve yükümlülüklerin dengelenmesi suretiyle ve yapılan faiz haddi swap işlemleri ile yönetilmektedir.

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibariyle Grup'un faiz pozisyonu tablosu aşağıdaki belirtilmiştir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Sabit faizli finansal araçlar		
Finansal varlıklar		
Vadeli mevduatlar	6.044.576	2.980.010
Finansal yükümlülükler	5.554.764	5.387.579
Değişken faizli finansal araçlar		
Finansal yükümlülükler (*)	6.579.501	4.531.841

(*) 31 Aralık 2016 tarihi itibariyle Tüpraş'ın Fuel Oil Dönüşüm Projesi için kullanmış olduğu değişken faizli kredileri kapsamında riskten korunma amaçlı olarak sınıflandırılan toplam 617.647 bin ABD Doları tutarında faiz haddi swap işlemi ve çapraz kur faiz haddi swap işlemi bulunmaktadır (31 Aralık 2015 – 705.882 bin ABD Doları). Ayrıca Ditaş'ın Kartal ve Maltepe tankerleri için almış olduğu değişken faizli kredileri kapsamında riskten korunma amaçlı olarak sınıflandırılan 44.285 bin Avro tutarında faiz haddi swap işlemi bulunmaktadır (31 Aralık 2015 – 53.142 bin Avro) (Not 20).

31 Aralık 2016 tarihinde ABD doları para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kar 7.879 bin TL daha düşük/yüksek olacaktı (31 Aralık 2015 – 5.490 bin TL). 31 Aralık 2016 tarihinde Avro para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kar 2.823 bin TL daha düşük/yüksek olacaktı (31 Aralık 2015 - 62 bin TL). 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde TL para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı riski bulunmamaktadır.

Beklenen yeniden fiyatlandırma ve vade tarihleri, alınan krediler dışındaki finansal varlık ve yükümlülükler için sözleşme vade tarihlerinden farklı olmadığından ek bir tablo ile sunulmamıştır.

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibariyle banka kredilerinin yeniden fiyatlandırma tarihlerine göre vade analizleri Not 5'te sunulmuştur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

Döviz kuru riski

Grup, döviz cinsinden yaptığı operasyonları nedeniyle döviz kuru riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu döviz kuru riski, döviz pozisyonunun analiz edilmesi ile takip edilmektedir.

Grup'un net finansal yükümlülükleri, esas olarak yurt dışından hammadde ithalatı ve ihracat satışları sebebiyle yabancı para çevrim riskine maruzdur. Grup, söz konusu yabancı para finansal yükümlülüklerden ötürü ortaya çıkan kur riskini, ürün satış fiyatlarına döviz kuru değişimlerini yansıtmak suretiyle sınırlandırmaktadır.

Aşağıdaki tablo 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibariyle Grup'un yabancı para pozisyonu riskini özetlemektedir. Grup tarafından tutulan yabancı para varlıkların ve borçların kayıtlı tutarları yabancı para cinslerine göre aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
	TL karşılığı	Dolar karşılığı(*)	TL karşılığı	Dolar karşılığı(*)
Varlıklar	4.496.441	1.277.688	2.144.050	737.395
Yükümlülükler	(14.585.609)	(4.144.581)	(10.446.529)	(3.592.836)
Net bilanço yabancı para pozisyonu	(10.089.168)	(2.866.892)	(8.302.479)	(2.855.441)
Bilanço dışı türev araçlar net yabancı para pozisyonu (**)	6.440.757	1.830.176	5.825.564	2.003.564
Türev araçlar sonrası net yabancı para pozisyonu	(3.648.411)	(1.036.716)	(2.476.915)	(851.876)
Doğal hedge kapsamındaki stoklar (***)	3.477.413	988.126	1.962.440	674.935
Doğal hedge sonrası net yabancı para pozisyonu	(170.998)	(48.590)	(514.475)	(176.941)

(*) Dolar karşılığı tutarlar toplam TL karşılığı pozisyonların bilanço tarihleri itibariyle dolar kuruna bölünmesiyle bulunmuştur.

(**) Grup, 1.457.823 bin ABD Doları (5.130.371 bin TL) tutarındaki yatırım kredilerini, gerçekleşme olasılığı yüksek tahmini ABD Doları cinsinden ihraç gelirleri nedeniyle maruz kalınan ABD Doları/TL spot kur riskine karşı korunma aracı olarak tanımlamış olup; bu kapsamda, nakit akış riskinden korunma muhasebesi uygulamaktadır (31 Aralık 2015 - 1.709.447 bin ABD Doları (4.970.388 bin TL)). Yatırım kredilerinin kur farkı gelir/gideri, ilgili riskten korunma konusu olan kalemin nakit akışları gerçekleşene kadar özkaynaklar altında "Riskten korunma kazançları (kayıpları)" hesabında muhasebeleştirilmektedir. Bu tutar bilanço dışı türev araçlar net yabancı pozisyonuna dahil edilmiştir.

(***) Grup, net yabancı para finansal yükümlülüklerden ve ticari borçlardan ötürü ortaya çıkan kur riskini, ürün satış fiyatlarına döviz kuru değişimlerini yansıtmak suretiyle sınırlandırmaktadır. 31 Aralık 2016 tarihi itibariyle Grup'un sahip olduğu toplam ham petrol ve petrol ürünü stokları tutarı 3.477.413 bin TL (31 Aralık 2015 - 1.962.440 bin TL)'dir (Not 8).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

DÖVİZ POZİSYONU TABLOSU										
	Türk Lirası Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	31 Aralık 2016				Türk Lirası Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	31 Aralık 2015			
		ABD Doları	Avro	GBP	Diğer		ABD Doları	Avro	GBP	Diğer
Ticari alacaklar	257.339	73.124	-	-	-	31.286	10.757	3	-	-
Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	4.085.609	875.246	270.883	114	-	1.598.597	539.810	9.102	29	-
Diğer	3.780	1.074	-	-	-	447.514	153.793	87	16	-
Dönen varlıklar	4.346.728	949.444	270.883	114	-	2.077.397	704.360	9.192	45	-
Parasal finansal varlıklar	4.745	1.348	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer	144.968	27.163	13.309	-	-	66.653	1.649	18.347	-	3.558
Duran varlıklar	149.713	28.511	13.309	-	-	66.653	1.649	18.347	-	3.558
Toplam varlıklar	4.496.441	977.955	284.192	114	-	2.144.050	706.009	27.539	45	3.558
Ticari borçlar	3.841.321	1.056.681	27.213	1.043	17.189	2.628.025	881.949	19.480	1	1.766
Finansal yükümlülükler	1.243.661	333.977	18.418	-	-	1.005.108	331.037	13.401	-	-
Parasal olan diğer yükümlülükler	257.008	72.774	243	-	-	15.389	5.023	247	-	-
Kısa vadeli yükümlülükler	5.341.990	1.463.432	45.874	1.043	17.189	3.648.522	1.218.009	33.128	1	1.766
Finansal yükümlülükler	9.241.837	2.314.067	296.011	-	-	6.790.725	2.285.919	45.376	-	-
Parasal olan diğer yükümlülükler	1.782	-	480	-	-	7.282	1.939	517	-	-
Uzun vadeli yükümlülükler	9.243.619	2.314.067	296.491	-	-	6.798.007	2.287.858	45.893	-	-
Toplam yükümlülükler	14.585.609	3.777.499	342.365	1.043	17.189	10.446.529	3.505.867	79.021	1	1.766
Finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık / (yükümlülük) pozisyonu	6.440.757	1.830.176	-	-	-	5.825.564	2.003.564	-	-	-
Aktif karakterli finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	6.440.757	1.830.176	-	-	-	5.825.564	2.003.564	-	-	-
Pasif karakterli finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Net yabancı para varlık / (yükümlülük) pozisyonu	(3.648.411)	(969.368)	(58.173)	(929)	(17.189)	(2.476.915)	(796.294)	(51.482)	44	1.792
Parasal kalemler net yabancı para varlık / (yükümlülük) pozisyonu	(10.237.916)	(2.827.781)	(71.482)	(929)	(17.189)	(8.816.646)	(2.955.300)	(69.916)	28	(1.766)
Riskten korunma amaçlı sınıflandırılan türev araçların gerçeğe uygun değeri	373.700	106.189	-	-	-	227.882	78.375	-	-	-

İlgili doğal hedge tutarı hariç, Grup'un 31 Aralık 2016 itibarıyla 170.998 bin TL tutarında net yabancı para açığı (31 Aralık 2015 – 514.475 bin TL net yabancı para açığı) bulunmaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla Grup'un finansal durum tablosundaki net döviz pozisyonunun döviz kurlarındaki değişimlere baz duyarlılık analizi özetlenmiştir.

Döviz Kuru Duyarlılık Analizi Tablosu				
31 Aralık 2016				
Kar/Zarar		Özkaynaklar		
Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	
ABD Doları kurunun % 10 değişmesi halinde:				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(995.153)	995.153	(513.037)	513.037
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	644.076	(644.076)	-	-
ABD Doları Net Etki	(351.077)	351.077	(513.037)	513.037
Avro kurunun % 10 değişmesi halinde:				
Avro net varlık/yükümlülüğü	(26.519)	26.519	-	-
Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-	-	-
Avro Net Etki	(26.519)	26.519	-	-
TOPLAM	(377.596)	377.596	(513.037)	513.037
31 Aralık 2015				
Kar/Zarar		Özkaynaklar		
Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	
ABD Doları kurunun % 10 değişmesi halinde:				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(859.283)	859.283	(497.039)	497.039
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	582.556	(582.556)	-	-
ABD Doları Net Etki	(276.727)	276.727	(497.039)	497.039
Avro kurunun % 10 değişmesi halinde:				
Avro net varlık/yükümlülüğü	(22.217)	22.217	-	-
Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-	-	-
Avro Net Etki	(22.217)	22.217	-	-
TOPLAM	(298.944)	298.944	(497.039)	497.039

Grup, kullanmış olduğu yatırım kredilerini nakit akış riskinden korunma muhasebesi kapsamında değerlendirmekte ve bu kredilerden oluşan kur farkı gelir/giderini özkaynaklar altında muhasebeleştirilmektedir. Döviz kurundaki %10 artış/azalış etkisi aynı yöntemle hesaplanmakta ve hesaplanan kur farkı döviz kuru duyarlılık tablosunda riskten korunan kısım olarak sınıflanmaktadır. Ayrıca vadeli döviz işlemleri ve çapraz kur sabit faiz swap işlemleri ile korunan kur farkı, döviz kuru duyarlılık tablosunda riskten korunan kısım olarak sınıflanmaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı)
(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

İhracat ve ithalat bilgileri

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
İhracat		
ABD Doları (Bin TL karşılığı)	6.374.428	7.802.267
Toplam	6.374.428	7.802.267
İthalat		
ABD Doları (Bin TL karşılığı)	26.456.318	27.317.980
Toplam	26.456.318	27.317.980

Sermaye risk yönetimi

Sermayeyi yönetirken Grup'un hedefleri, ortaklarına getiri, diğer paydaşlarına fayda sağlamak ve sermaye maliyetini azaltmak amacıyla en uygun sermaye yapısını sürdürmek için Grup'un faaliyette bulunabilirliğinin devamını korumaktır.

Sermaye yapısını korumak veya yeniden düzenlemek için Grup ortaklara ödenecek temettü tutarını belirlemekte, yeni hisseler çıkarabilmekte ve borçlanmayı azaltmak için varlıklarını satabilmektedir. 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla net finansal borç/ yatırılan sermaye oranı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Toplam finansal borçlar (Not 5)	12.134.265	9.919.420
Eksi: Nakit ve nakit benzerleri (Not 4)	(6.050.721)	(3.027.546)
Net finansal borç	6.083.544	6.891.874
Özkaynaklar	8.167.033	8.368.449
Yatırılan sermaye	14.250.577	15.260.323
Net finansal borç/ yatırılan sermaye oranı	%42,69	%45,16

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri

Gerçeğe uygun değer, piyasa katılımcıları arasında ölçüm tarihinde olağan bir işlemde, bir varlığın satışından elde edilecek veya bir borcun devrinde ödenecek fiyat olarak tanımlanır. Finansal araçların tahmini gerçeğe uygun değerleri, Grup tarafından mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerlendirme yöntemleri kullanılarak tespit olunmuştur. Ancak, gerçeğe uygun değeri belirlemek için piyasa verilerinin yorumlanmasında tahminler gereklidir. Buna göre, burada sunulan tahminler, Grup'un bir güncel piyasa işleminde elde edebileceği tutarları göstermeyebilir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolara ait açıklayıcı notlar (devamı) (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

Aşağıdaki yöntem ve varsayımlar, finansal araçların gerçeğe uygun değerinin tahmininde kullanılmıştır:

Parasal varlıklar

Dönem sonu kurlarıyla çevrilen yabancı para cinsinden olan bakiyelerin gerçeğe uygun değerlerinin, kayıtlı değerlerine yakın olduğu öngörülmektedir.

Nakit ve nakit benzeri değerler dahil maliyet değerinden gösterilen finansal varlıkların kayıtlı değerlerinin, kısa vadeli olmaları nedeniyle gerçeğe uygun değerlerine eşit olduğu öngörülmektedir.

Ticari alacakların kayıtlı değerlerinin, ilgili değer düşüklük karşılıklarıyla beraber gerçeğe uygun değeri yansıttığı öngörülmektedir.

Parasal borçlar

Kısa vadeli banka kredileri ve diğer parasal borçların gerçeğe uygun değerlerinin, kısa vadeli olmaları nedeniyle kayıtlı değerlerine yakın olduğu öngörülmektedir. Uzun vadeli değişken faizli banka kredilerinin faiz oranları değişen piyasa koşulları dikkate alınarak güncellendiği için bu kredilerin gerçeğe uygun değerlerinin taşıdıkları değeri ifade ettiği düşünülmektedir.

Rayiç değer ölçümleri hiyerarşi tablosu:

Grup, finansal tablolarda gerçeğe uygun değer ile yansıtılan finansal araçların rayiç değer ölçümlerini her finansal araç sınıfının girdilerinin kaynağına göre, üç seviyeli hiyerarşi kullanarak, aşağıdaki şekilde sınıflandırmaktadır.

Seviye 1: Belirlenen finansal araçlar için aktif piyasada işlem gören (düzeltilmemiş) piyasa fiyatı kullanılan değerlendirme teknikleri

Seviye 2: Dolaylı veya dolaysız gözlemlenebilir girdi içeren diğer değerlendirme teknikleri

Seviye 3: Gözlemlenebilir piyasa girdilerini içermeyen değerlendirme teknikleri

Rayiç değer ölçümleri hiyerarşi tablosu 31 Aralık 2016 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Türev finansal varlıklar	-	403.613	.-
Finansal yatırımlar	-	-	-
Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal yükümlülükler			
Türev finansal yükümlülükler	-	31.236	-

Rayiç değer ölçümleri hiyerarşi tablosu 31 Aralık 2015 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Türev finansal varlıklar	-	268.872	.-
Finansal yatırımlar	-	-	-
Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal yükümlülükler			
Türev finansal yükümlülükler	-	67.623	-

33. Bilanço tarihinden sonraki olaylar

Yoktur.